

بانک

نمایی از شهر زیبای کابل

د افغانستان بانک خپرونه، پنځم کال، دری پنځوسمه گڼه، د ۱۳۹۰ کال د لړم میاشت

د دې کڼې مطالب

تعادل سياست پولي

د افغانستان بانک قانون

سیر صعودی قیمت مواد محروقاتی در زمستان پیشرو

د مندرسو بانکوتونو سوخول په ختیځ او شمال زون ...

منابع وعوامل تشکیل دهنده ریسک دارایی های مالی

تصدیقنامه های اشتراک کنندگان کورس CBS توزیع شد

بیکاری او بیوزلی

تولید ناخالص داخلی

محاسبه او په اداره کی د محاسب رول

تاریخچه استاندارد در جهان

اسلامي بانكي سیستم د سودي بانكي سیستم په ...

امید واری ها به آینده افغانستان شکوفا

BANK بانک

صاحب امتیاز: د افغانستان بانک

مدیر مسول: محمد کبیر کاووسی

گزارشگران: عبداللطیف بایانی و عبدالحفیظ شاهین

دیزاین: عبدالقیوم رووف ارغند

فوتو راپورتر: زیرک ملیا

آدرس: د افغانستان بانک

آمریت عمومی اسناد و ارتباط

تلیفون: ۰۰۹۳۲۰۲۱۰۳۸۱۵ / ۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۲۰۲۱۰۰۳۰۵

پست الکترونیکی: magazine@centralbank.gov.af

صفحه الکترونیکی: www.centralbank.gov.af

چگونگی کاهش قیمت مواد محروقاتی

در کشور ما هر سال با تغییر اوضاع جوی و فرا رسی فصل سرما، تشویش بزرگی برای مردم بوجود می آید که سرمای زمستان چگونه سپری خواهد شد؟

هرسال در آغاز فصل زمستان، بلند رفتن قیمت مواد سوخت اجتناب نا پذیر است. زیرا تقاضای همگانی و عمومی برای مواد سوخت سنتی مثل: چوب، زغال چوب، و زغال سنگ بصورت فزاینده افزایش می یابد. علت دیگر افزایش بیش از حد مواد محروقاتی، احتکار این مواد توسط تجار و فروشندگان آن میباشد.

یکی از راههای مقابله با بلند رفتن قیمت مواد سوخت، استفاده از انرژی های دیگر مثل: انرژی برق، انرژی آفتابی و انرژی اتمی است که دو انرژی اول الذکر در کشور بصورت کم رنگ کار برد دارد و سومی آن بدسترس نیست.

از سوی دیگر استفاده از انرژی گازی نیز از چند سالی بدینسو در افغانستان هم برای تسخین و برای گرم ساختن منازل در فصل سرما رایج گردیده است.

اما درین اواخر قیمت انرژی گاز هم یکباره بشکل سرسام آور حدود چهل فیصد بالا رفته است که موجب پریشانی بیشتر مردم گردید.

وزارت تجارت و صنایع با در نظر داشت منافع تجار و فروشندگان گاز مایع قیمت فی کیلوی آنرا ۵۵ افغانی تعیین کرده است. برای رفع این مشکل حاد، مراجع ذیربط میتوانند در تهیه مواد محروقاتی و گشایش مراکز فروش مواد سوخت مثل نمایندگی های فروش مواد نفتی و گاز مایع در چوکات دولت اقدام و رزند که این موضوع خود میتواند در جلوگیری از صعود قیمت مواد محروقاتی و سوخت زمستان رول مهم و اثر گذار داشته باشد.

برای جلوگیری ازین وضعیت و رفع این مشکل، مراجع ذیربط میتوانند از انرژی های دیگر در قسمت استفاده از آبهای وافر کشور برای اعمار بند های برق جهت تولید بیشتر انرژی برق، توسعه بهره برداری از انرژی آفتابی، استفاده از انرژی بادی، استخراج معیاری نفت و گاز شبرغان و دیگر معادن کار های بنیادی و بیشتر انجام دهند که در دراز مدت میتواند مشکل هموطنان را ازین ناحیه تا حد زیادی مرفوع سازد.

یاد آوری

به غیر از سرمقاله که دیدگاه رسمی د افغانستان بانک است، مسوولیت مضامین و مقالات دیگر به نویسندگان آن بر میگردد، همچنان استفاده از تصاویر مجله بانک با ذکر مأخذ مجاز است.

تعادل سیاست پولی

ترجمه: کامران پوپل

سال به ۰.۷۵٪ افزایش یافته و مجموع آن در طول سال به ۹٪ بالغ خواهد شد.

نسبت ذخایر مطالبه شده همچنان در بوجود آوردن ضریب افزایش جریان پول نقش عمده ای خواهد داشت. این نسبت برای امانات به پول رایج کشور ۷ فیصد و برای اسعار خارجی ۹ فیصد تعیین گردیده است. تعیین فیصدی های جداگانه در ذخایر مطالبه شده بر اساس نوعیت اسعار یکی از ارکان استراتژی غیر دلاری سازی اقتصاد کشور میباشد.

به منظور تثبیت در بازار های آزاد، خرید و فروش و طی مراحل اوراق بها دار دولتی صورت گرفته و طی نیمه اول سال، ۵۸ مزایده خرید و فروش نوت های سرمایوی بانک ملی تاجکستان و بل های خزانة (Treasury Bills) وزارت مالیه به ارزش ۹۴.۵ میلیون سامانی (پول رایج تاجکستان) صورت گرفت.

سوال: تورم قیم در جهان تا چه اندازه روی میزان تورم نرخ در تاجکستان تأثیر گذاشته و چه اقداماتی باید جهت کاهش این تأثیرات صورت گیرد؟

جواب: در حال حاضر، بلند رفتن قیم مواد خوراکی در جهان موجب افزایش قابل ملاحظه نرخ مواد غذایی در کشور گردیده

پیش بینی نموده اید؟

جواب: میزان رشد اقتصادی در سال ۲۰۱۱، ۶.۵٪ پیش بینی شده و طی چند سال اخیر شاهد رشد متوسط و بلند اقتصادی بوده ایم. میزان رشد کشور طی این سالها در سطح ۵٪ الی ۷٪ قرار داشته است. سکتور های ساختمانی، زراعت، خدمات و انرژی از هر لحاظ ممد رشد زیر بنای تولیدی کشور اند و توقع می رود فرصت خوبی برای رشد مزید تولیدات صنعتی در جریان طرح و تطبیق پروژه های انرژی نیز فراهم گردد. توقع می رود، میزان رشد اقتصادی کشور طی سال آینده به ۷٪ ارتقاء یابد.

سوال: چه وسایلی برای جلوگیری از میزان تورم و تأمین ثبات اقتصادی در دسترس بانک ملی تاجکستان قرار دارد؟

جواب: جهت تحقق هدف اصلی یعنی تأمین ثبات قیم، بانک ملی تاجکستان از وسایلی چون: نرخ تکتانه، نسبت ذخایر مطالبه شده، عملیات بازار و از سایر همچو مسائل کار میگیرد. پالیسی نرخ تکتانه برای تأمین ثبات نرخ های بازار که موسسات مالی از آن استفاده مینمایند، تطبیق میگردد. در محدوده یک سیاست پولی محکم، طی سال جاری میزان تمویل مجدد (Refinancing Rate) در برج فبروری

در رابطه به چگونگی و راههای جلوگیری از تورم قیم و تأمین ثبات مالی در کشور تاجکستان، گزارشگر مجله دی بانکر مصاحبه ای را با آقای شریف رحیم زاده رئیس بانک ملی تاجکستان انجام داده که از نگاه جالب بودن آن، به دست نشر سپرده میشود:

سوال: بانک ملی تاجکستان سیر نرخ تورم را در سال آینده چطور پیش بینی نموده است؟

جواب: اولتر از همه باید به یکی از عوامل عمده ای که روی میزان نرخ ها در نیمه سال ۲۰۱۱ میلادی تأثیر گذاشته است، بنگریم و آن هم صعود قیم ناقلین انرژی وارداتی (مواد سوخت، برق، گاز) است. ازینرو تغییرات اندکی در میزان فشار تورمی بیرونی (External Inflationary Pressure) که روی نرخ مواد غذایی و محصولات خوراکی تأثیر گذاشته است، به مشاهد میرسد.

بنا بر این، میزان تورم در نیمه اول سال جاری به ۷.۱٪ بالغ گردیده و با در نظر داشت گرایش های مذکور، میزان تورم طی سال ۲۰۱۱ میلادی ۱۲٪ و در سال ۲۰۱۲، ۱۰.۵٪ پیش بینی شده است.

سوال: رشد اقتصادی سال آینده را چطور

است به دلیل اینکه مواد خوراکی قسمت اعظم اقلام مصرفی مستهلکین (بیشتر از ۶۰٪) را در کشور تشکیل میدهد. بناً در برج جون سال جاری، میزان تورم از قرار حد اوسط سال به ۱۴.۵ فیصد بالغ گردیده در حالیکه تورم نرخ مواد غذایی به ۲۰ فیصد رسیده فیصدی آن در عین دوره سال گذشته در سطح ۲.۵٪ قرار داشت.

همینطور، صعود قیم منابع انرژی وارداتی و افزایش سایر تأثیرات غیر مستقیم که از نظر مصارف تولیدی با آن مرتبط است روی فشار تورمی (Inflationary Pressure) تأثیر گذاشته است. جهت محدود ساختن این فشار، سیاست پولی متوازن تطبیق شده و موارد استفاده وسایل فوق الذکر را در بر دارد.

سوال: بانک ملی تاجکستان چه پالیسی را برای انعطاف پذیری نرخ معاوضه تطبیق مینماید؟

جواب: فعلاً پالیسی نرخ معاوضه در کشور به دو شیوه تطبیق میگردد آزاد و تحت قاعده در شرایط معمول، حد نوسان نرخ تبادل تعیین نگردیده و نرخ معاوضه بر اساس عرضه و تقاضای بازار تعیین میگردد ولی در صورت وقوع نوسانات سریع (یکبارگی) نرخ اسعار، بانک ملی تاجکستان در بازار معاوضه به منظور تحت قاعده در آوردن نوسانات مداخله خواهد نمود.

سوال: کیفیت دارایی های سکتور بانکی در تاجکستان چگونه است؟

جواب: در فیصدی قروض صنف بندی شده (قروض صعب الحصول) مجموعه قروض سکتور بانکی کشور کاهش تدریجی بنظر میرسد و اصلاحات وارده در برخی از سکتور های اقتصادی بشمول سکتور زراعت باعث بهبود کیفیت مجموعه قروض بانک ها شده است. بر علاوه، برخی از مواد مقررات نظارت مالی که هدف از آن بهبود مؤثریت نظارت منحصر به خطرات و کاهش خطرات سکتور بانکی خصوصاً خطرات ناشی از اعطاء قروض میباشد، مرور و تعدیل گردید. این اقدامات باعث بوجود آمدن یک سیستم تحلیلی مختلط برای سنجش محتاطانه قروض، حذف خلا های های موجود در صنف بندی قروض و تعیین ذخایر لازم برای آنها شد.

مجموعه قروض سکتور بانکی در سال ۲۰۱۰ به ارزش مجموعی ۳.۵ بیلیون سامانی به ۲۳.۶٪ بالغ گردید. فیصدی قروض باز پرداخت ناشده به عنوان جزئی از مجموعه قروض سکتور بانکی از قرار سال ۲۰۱۰ از ۸٪ به ۵.۹٪ کاهش یافت.

سوال: سرمایه بانک های داخلی تاجکستان در چه وضعیتی قرار دارد؟

جواب: از قرار اول برج جولای سال جاری، ۱۴ موسسه بانکی با ۲۶۰ نمایندگی در مجموع، ۲ موسسه مالی غیر بانکی و ۱۲۳ موسسه مالی مایکرو فایننس (اعطاء کننده قروض کوچک) در کشور فعالیت دارند. در تعداد نمایندگی های بانک به مقایسه

آغاز سال، ۶ نمایندگی دیگر نیز افزود گردیده است.

همچنان قابل ذکر است که نظر به ماده ۱۱ قانون بانکداری جمهوری تاجکستان، موسسات مالی و نمایندگی آنها میتوانند خارج از ساحه فعالیت خویش در سایر جاها، دفاتر فرعی دیگری چون: دفاتر نمایندگی، مراجع خدمات بانکی، دفاتر انتقال پول و تبادل اسعار را افتتاح نمایند.

تعداد واحد های خدمات بانکی هر سال افزایش می یابد (۲۰۰۹-۲۵ واحد، ۲۰۱۰-۷۱ واحد الی می ۲۰۱۱-۱۰۸ واحد). سرمایه مُجاز اسهام عادی (سرمایه سهامداران) موسسات مالی طور مجموعی از قرار تاریخ گزارش دهی مالی به ۸۳۵.۵ میلیون سامانی بالغ شده است.

سوال: برای گسترش سکتور بانکی چه اقداماتی باید صورت گیرد؟

جواب: در کُل، قانون بانکداری کشور شرایط مناسبی را برای اعطاء جواز و فعالیت موسسات بانکی و نمایندگی های آن فراهم نموده است. تعدیل و اتمام قوانین فعلی از لحاظ تسهیل شرایط جواز دهی و فعالیت موسسات مالی همچنان موجب گسترش این سکتور خواهد گردید. تعدد موسسات بانکی در سال های اخیر (۲۰۰۹-۱۳ نهاد، ۲۰۱۰-۱۴ نهاد، و از اول برج آگست ۲۰۱۱) ۱۵ نهاد که این موارد بیانگر موجودیت شرایط سهل برای گسترش و توسعه نظام بانکی در کشور است. ●

د افغانستان بانک قانون

د جواز نوي کول

یوسلو اته ویشتمه ماده:

اشخاص مکلف دي د دغه قانون له انفاذ وروسته د شپږو میاشتو په موده کې د جواز د نوي کولو لپاره د د افغانستان بانک ته غوښتنلیک ورکړي. د غوښتنلیک د ردیدو په صورت کې، پخوانی جواز لغوه گڼل کیږي. د مالپي د وزیر په واسطه د عالي شوری د یوه غړي معرفي کول

یو سلو نهه ویشتمه ماده:

د دې قانون له انفاذ وروسته، د دریو لومړیو کلونو په بهیر کې، د د افغانستان بانک د عالي شوری له غړو څخه د یوه تن مقرریدل (د ټولو د رئیس او لومړي مرستیال پرته) د مالپي د وزیر په وړاندیز صورت مومي

د تابعیت د اصل تعلیق

یوسلو دېرشمه ماده:

د دې قانون له انفاذ وروسته، د دوو کلونو په ترڅ کې، په عالي شوری او عامل هیئت کې د غړیتوب په منظور، د افغانستان د تابعیت د درلودلو اړتیا د تعلیق په حالت کې راځي.

په سیاسي فعالیتونو پورې د اړوندو

موادو د نفاذ ځنډېدل

یوسلو یو دېرشمه ماده:

د سیاسي فعالیتونو په اړه د څلورمې مادې د (۵) فقرې او د دوولسمې مادې د (۱) فقرې د (۸) جزء حکمونه، د هغې ادارې له لومړۍ ورځې څخه چې د افغانستان د انتقالی اسلامي دولت پر ځای کښېښي، نافذ پېږي.

د احتیاطي مقرراتو تدریجي تطبیق

یو سلو دوه دېرشمه ماده:

(۱) د د افغانستان بانک مکلف دی هغه احتیاطي تدبیرونه چې د دې قانون او د بانکوالی د قانون په موجب اړین گڼل کیږي، مقررات وضع او هغه د دې قانون له نافذېدو وروسته د دریو کلونو په موده کې تدریجاً تطبیق کړي.

(۲) په هغه صورت کې چې د د افغانستان بانک د خپلو څارنیزو دندو په سر ته رسولو قادر نه وي، کولای شي د بهرنیو اسعارو صرافان، د ورکړې د سیستم مجریان، د پولی او بهالرونکو سندونو د خدمتونو برابر وونکي او نور هغه اشخاص چې د دې قانون او د د افغانستان بانک د

بانکوالی د قانون په موجب پر هغو باندې د څارنې واک (صلاحیت) لري، د دې مادې د (۱) فقرې له حکم څخه معاف کړي.

د عالي شوری د غړو د تقرر په هکله حکم

یوسلو درې دېرشمه ماده:

د ملي شوری دنه موجودیت په صورت کې، د د افغانستان بانک د عالي شوري غړي، د افغانستان د جمهور رئیس لخوا مقرر پېږي.

انفاذ

یوسلو څلور دېرشمه ماده:

دغه قانون د توشیح له نېټې څخه نافذ دی او په رسمي جریده کې دې خپور شي او په خپرېدو سره یې، د ۱۳۷۷ / ۸ / ۱۶ نېټې په (۷۷۰) گڼه رسمي جریده کې خپور شوی د پیسو او بانکوالی قانون او نور اړوند تقنیني سندونه او مغایر حکمونه لغوه گڼل کیږي.

سپر صعودی قیمت مواد محروقاتی

در زمستان پیشرو

منازل و پخت و پز و در تنویر خانه های شان، از گاز مایع استفاده مینمایند که این امر سبب افزایش یکبارگی قیمت مواد محروقاتی در بازارها موجب نگرانی مردم شده است.

در اثر کمبود و گرانی مواد سوخت از قبیل نفت و گاز در کل کشور، بالخصوص در شهر کابل و رسیدن موسم سرد زمستان قیمت مواد محروقاتی سنتی از قبیل ذغال سنگ و چوب سوخت بطور سرسام آور

هر اندازه با امکانات بیشتر و به وقت سریعتر مقابله با همچو حوادث صورت گیرد به همان اندازه میزان آسیب پذیری آن بالای مردم کم تر می گردد، ازینکه در افغانستان هم اکنون در موجودیت امکانات کمتر و بندش راه ها که در موسم سرما وجود دارد آسیب پذیری ها بیشتر می باشد. مردم در پایتخت و سایر ولایات از انرژی برق بی بهره میباشند و در عوض آن از مواد سوخت سنتی چون چوب و زغال سنگ در تسخین

در تمامی نقاط جهان و حتی کشور های پیشرفته تغییرات جوی اجتناب نا پذیر بوده و مردم را تحت تأثیر خود قرار می دهد، اما در کشور ما سردی هوا نسبت به سال های گذشته، مردم نا توان و فقیر را غافلگیر و در نیمه ماه میزان مردم غریب و فقیر سردی هوا را با گوشت و پوست خود احساس نمودند، در کشور های مرفعی در برابر اینگونه حالات، سازمان های ضد حوادث برنا مه های پیش بینی شده را روی دست دارند، به

افزایش یافت، در چوب فروشی ها معمولاً سه نوع چوب سوخت و دو نوع بوره اره وجود دارد، چوب بلوط بدون پوست فی خروار ۶۵۰۰ افغانی، چوب بلوط پوست دار فی خروار ۵۵۰۰ افغانی، چوب ارچه فی خروار ۵۰۰۰ افغانی میباشد، بوره اره زرد رنگ فی خروار مبلغ ۶۲۰۰ افغانی و بوره اره نصولاری رنگ فی خروار مبلغ ۴۵۰۰ افغانی است، قیمت بوره اره به تناسب افزایش قیمت چوب نیز در بازار افزایش می یابد، افزایش سرسام آور قیمت مواد محروقاتی در حالی است که رئیس تصدی معدن زغال سنگ در شمال از استخراج رو به افزایش زغال سنگ خبر داده است، بر اساس اظهار تامبرده در جریان ۸ ماه سال گذشته ۱۵ هزار تن زغال از معدن بغلان استخراج شده بود اما در جریان امسال تا ۴۰۰۰۰ تن زغال استخراج گردیده است.

افغانستان معادن زغال سنگ فراوان دارد، بر اساس اظهار رئیس تصدی معادن زغال سنگ، فعلاً از ۱۳ معدن در ولایات بغلان، سمنگان، بامیان و تخار استخراج زغال سنگ بخاطر رفع نیاز مندی های مردم ادامه دارد که میتواند زغال سنگ مورد نیاز مردم را در ۹ ولایت شمال و شمالشرق کشور بشمول کابل مهیا سازد. از طرف دیگر در شهر کابل در چوب فروشی ها کمبودی چوب به مشاهده نمیرسد، روزانه ده ها لاری چوب داخل شهر کابل می گردد، در چوب فروشی ها ده ها هزار خروار چوب وجود دارد اما با آنهم سیر صعودی قیمت

مواد محروقاتی به سود سرمایه داران و زیان مستمندان است.

در جهان امروزی مردم از اتم و انرژی آفتاب منحصیث انرژی کار می گیرند، در کشورهای پیشرفته جهان، برق از نور آفتاب، نفت و گاز و آب هم ارزانتراست، اما در افغانستان مردم از ابتدایی ترین امکانات زندگی مستفید نمی شوند و در تهیه چوب و زغال سنگ در فصل زمستان مردم بی بضاعت عاجز اند و از وابستگی و در ماندگی مواد سوختی سنتی در مصیبت های ناشی از محیط زیستی آن گیر مانده اند. در فصل سرما اکثر مردم با عاید کمی که دارند نمی توانند مواد سوختی خود را برای فصل سرما زمستان از قبل خریداری نمایند و منتظر اند اگر هوا سرد نشود، از خریدن چوب و زغال سنگ صرف نظر کنند. یکی از دلایل عمده بلند رفتن قیمت مواد محروقاتی از قبیل چوب و زغال سنگ در بازار های کشور این است که سالانه هزاران تن چوب و زغال سنگ از افغانستان به کشورهای همسایه به خصوص به کشور پاکستان قاچاق می شود،

اگر از قاچاق چوب و زغال سنگ به خارج از کشور جلوگیری و دولت خود در توريد مواد محروقاتی و سایر مواد اولیه اقدام نماید مردم غریب و بیچاره در فصل های مختلف سال (در فصل تابستان به کمبود برق و در فصل زمستان به کمبود مواد محروقاتی و غذایی) مواجه نمى گردند، زیرا با توريد یا تولید نفت و

گاز توسط دولت نرخ ها کنترل و تشویب مردم ازین نگاه مرفوع میگردد در ضمن نفت و گاز جا گزین مواد محروقاتی سنتی مانند چوب و زغال سنگ که منبع نا پاکی تخریب و صفایی محیط زیست تمامی شهر های کشور است، میگردد.

نباید پیامد های افزایش قیمت ها را در هر فصل سال، به بهانه و عناوین مختلف، بالای مردم تهی دست کشور تحمیل نموده و آخرین داشته های اقتصادی شان را به جیب بازاریان انداخت، با دو برابر شدن قیمت تمامی مواد مصرفی در بازار در بسیاری موارد قیمت های مواد مصرفی، کرایه موتر و خانه تا بالا تر از سه برابر افزایش یافته، به هیچ صورت قیمت ها حالت اولیه خود را نمی گیرد و فروشندگان با استفاده از کمترین بهانه، قیمت مواد مصرفی را مطابق دلخواه خود در بازار ها تعیین مینمایند.

مردم تقاضا دارند دولت خود در مورد تهیه مواد اولیه و مواد محروقاتی وارد عمل شود تا از افزایش روز افزون قیمت ها در بازار جلوگیری، از سوزاندن مواد محروقاتی سنتی، مانند صد ها هزار خروار چوب در سال، از قطع شدن سالانه ملیونها اصله درخت برای پخت و پز و تسخین خانه ها در سطح کشور جلوگیری بعمل آید، با این اقدامات پوشش سبز زمین بیشتر برهنه نگردیده، بر زیبایی طبیعت و محیط زیست کشور که به نفع همگان است افزود می شود. ●

عبدالحفیظ شاهین

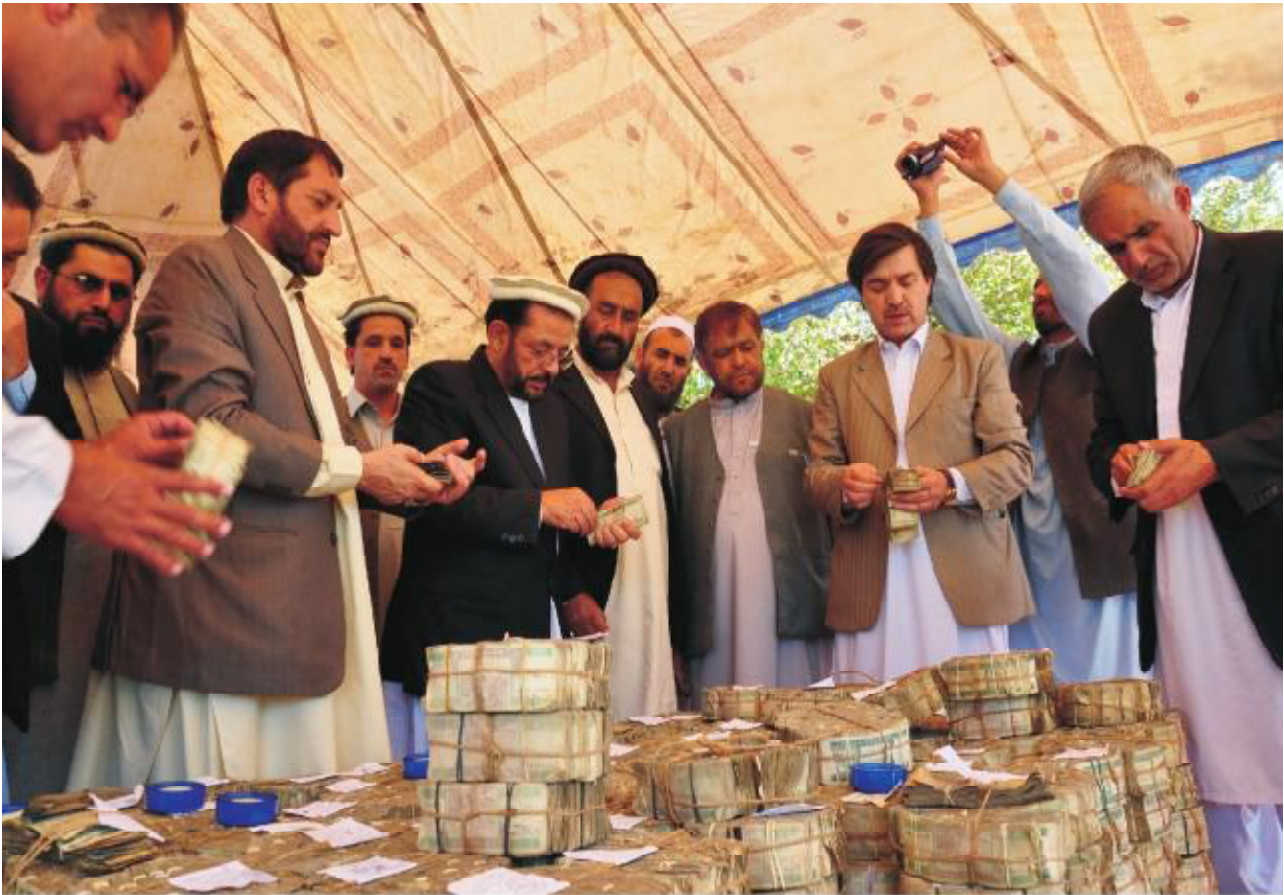
د مندرسو بانکوتونو سوځول په ختیځ او شمال زون کې تر سره شول

مبلغ هر نوع بانکوت	تعداد بندل	نوع بانکوت	شماره
افغانی ۹۸.۰۰۰.۰۰۰	۹۸ بندل	هزار افغانیگی	۱
افغانی ۳۳۰.۰۰۰.۰۰۰	۶۶۰ رر	پنجصد افغانیگی	۲
افغانی ۶۸.۰۰۰.۰۰۰	۶۸۰ رر	صد افغانیگی	۳
افغانی ۳۳.۱۵۰.۰۰۰	۶۶۳ رر	پنجاه افغانیگی	۴
افغانی ۲۳.۱۴۰.۰۰۰	۱۱۵۷ رر	بیست افغانیگی	۵
افغانی ۹.۵۷۰.۰۰۰	۹۵۷ رر	ده افغانیگی	۶
افغانی ۵۶۱۸۶۰.۰۰۰	۴۲۱۵ بندل	مجموع	۷

د افغانستان بانک زیار باسي تر څو د لازم آسانتیا وو په برابرولو او د دي لپاره چي د افغاني بانکوتونو په ساتنه او استعمال کی زمونږ هیواد والو ته ستونزه نه وی رامنځ شی، د افغانستان بانک د عامل پلاوی لخوا لارښوونه شوي تر څو هغه بانکوتونه چي ډیر زاړه او نور د استعمال وړ نه وی راټول او وروسته د یو پلاوی پر مخ وسوځول شوي. د روان کال تر دویمه نیمايي پوری ۵۶۱،۸۶۰،۰۰۰ افغانی چي د افغانستان بانک په ختیځ زون کې راټول شوی وو په دی خاطر یو با صلاحیته پلاوی ختیځ زون ته لاړل د دې پلاوي مشری یي د افغانستان بانک دوهم مرستیال محترم محمد عیسی طراب په غاړه در لوده د دې پلاوی په ترکیب کې د مالی او عدلیي د محترمو وزارتونو، ښاغلی فکور د ولسي جرگی او ښاغلی نورمحمد کفیل د مشرانو جرگی محترم استازو او د افغانستان بانک د ختیځی ساحوی حوزي مسوول الحاج روح الله، د ټولو خزانه داری مرستیال محمد مقیم کریمی، د بانکوتونو د نشر او څارني مدیر امیر الدین عسکرزی شامل وو. د مندرسو بانکوتونو د سوځولو په وخت د افغانستان بانک محترم دویم مرستیال د مندرسو بانکوتونو د سمی بسته بندی، شمیرلو او د هغو سوځولو د بهیر په اړوند خبری و کړی ویی ویل: د مرکزی بانکونو مستقیم مسؤلیت له مارکیټ څخه د زړو او مندرسو پیسو راټولول او پر ځای یی د نویو پیسو ویش او ځای پر ځای کول دی چي وخت په وخت زاړه او مندرس بانکوتونه باید وسوځول شی او له منځه لاړل شی. نو باید د دغو بانکوتونو په راټولولو، شمیرلو او بسته بندی کی زیاته پاملرنه وشی. وروسته د بانک د ټولو خزانه دار د مرستیال او د بانکوتونو د خپرولو او څارني مدیر له خوا د مندرسو بانکوتونو د شمیر او بسته بندی په باب لازمی لارښوونی وشوی. وروسته د ختیځ زون راټول شوی بانکوتونه کنترول او شمیرل شول او په هغه کوره کی چي په همدی منظور جوړه شوی وه د پلاوی په وړاندی وسوځول شول. د بانکوتونو د خپرولو او څارني د مسوول د وینا له مخی مندرس بانکوتونه د جدول د (انواعی) سره سم

د شمیرنی، سربندلی او بسته بندی د څرنګوالي په هکله لارښوونه وشوه. د شمال زون مندرس بانکوټونه د کنترول او د ټاکل شوی پلاوی په وړاندی وشمیرل شول، سربندلی یی چک او په ځانګړی کوره کی چی په همدی خاطر جوړه شوی وه وسوځول شول. د بانکوټونو د خپرولو او څارنی مدیر امیرالدین عسکر زی له څرګندونی سره سم ټول ۱،۲۳۰،۱۰۰،۰۰۰ - افغانی مندرس بانکوټونه د لاندی جدول له مخی د افغانستان بانک د دویم مرستیال په مشری او نوموړی هیئت په وړاندی وسوځول شول.

اداری په تالار کی جوړه شوی وه خبری وکړی ویی ویل: ټولو خلکو ته د بانکوټونو ساتل اړین دی ځکه بانکوټونه په زیاتو پیسو چاپیری او هم یی په لیر را لیرد کې زیاتی پیسی لګیری نو لازمه ده چی بانکوټونه بڼه و ساتو ځکه چی زمونږ ملی پیژندنه (هویت) ده او د هغوی په ساتلو کی خلکو ته تبلیغ وکړو.

د افغانستان بانک محترم دویم مرستیال د زاړو او مندرسو بانکوټونو په راټولولو ټینګار وکړ او د همدغو بانکوټونو په راټولولو کې یی کارکونکو ته لازمی لارښونی وکړی، وروسته د بانکوټونو د خپرولو او څارنی مدیر او د ټولو خزانه داری مرستیال له خوا د مندرسو بانکوټونو

د محترم پلاوی په وړاندی د لړم په ۲۴ او ۲۵ کې وسوځول شول.

همدا راز نوموړی پلاوی د ۱۳۹۰ کال د لړم میاشتی په لومړی نیټه د زاړه بانکوټونو د سوځول د لړی په دوام په بلخ ولایت کې

د افغانستان بانک شمال زون ته لار، په پیل کی د افغانستان بانک محترم دویم مرستیال، د شمال زون آمر بناغلی عطا خان (اورتاق) په ګډون د هغه زون د کارکونکو په غونډه کی چی د هغی

شماره	نوع بانکوت	تعداد بندل	مبلغ هر نوع بانکوت
۱	هزار افغانیگی	۵۰ بندل	۵۰.۰۰۰.۰۰۰ افغانی
۲	پنجصد افغانیگی	۸۳۲ رر	۴۱۶.۰۰۰.۰۰۰ افغانی
۳	صد افغانیگی	۲۳۶۰ رر	۲۳۶.۰۰۰.۰۰۰ افغانی
۴	پنجاه افغانیگی	۳۰۲۰ رر	۱۵۱.۰۰۰.۰۰۰ افغانی
۵	بیست افغانیگی	۱۱۴۸۰ رر	۲۲۹.۶۰۰.۰۰۰ افغانی
۶	ده افغانیگی	۱۴۷۵۰ رر	۱۴۷.۵۰۰.۰۰۰ افغانی
۷	جمعاً	۳۲۴۹۲ بندل	۱.۲۳۰.۱۰۰.۰۰۰ افغانی

منابع و عوامل تشکیل

دهنده ریسک دارایی

های مالی

لازم میدانم در نخست با در نظر داشت وضعیت فعلی کشور عزیز ما به صورت مفصل روی ریسک کشوری که به ریسک سیاسی مربوط می شود پردازم:

ریسک کشوری که یکی از مباحثات آن ریسک سیاسی پنداشته می شود، امروزه خطر بزرگی برای تمامی سرمایه گذاران به ویژه سرمایه گذارانی که فعالیت بین المللی دارند به شمار می رود چه به طور مستقیم چه به طور غیر مستقیم، وضعیت سیاسی، اقتصادی و ثبات هر کشور تاثیر زیادی به عنوان ریسک کشوری در سرمایه گذاری دارد.

بررسی ها و تحقیقات نشان داده است که ریسک کشوری باعث سلسله خروج سرمایه گذاری ها و بالخصوص سرمایه گذاری

انتظار آن است.

هرچه تغییرات عاید و درآمد واقعی یک سرمایه گذاری بیشتر باشد ریسک یا خطر آن نیز بیشتر خواهد بود.

در مجموع ریسک دارایی های مالی، تابع و ناشی از یک یا چند عامل است که مهمترین آنها عبارتند از:

- ریسک نرخ بهره
- ریسک بازار
- ریسک تورم
- ریسک تجاری
- ریسک مالی
- ریسک نقدینگی (سیالیت)
- ریسک نرخ اسعار "ارز"
- ریسک کشوری یا ملی

پدیده که احتمالاً آزار و اذیت و پیامد مصیبت را دارا باشد ریسک یا خطر پنداشته میشود. ناتوانی و آزار به مفهوم کلی اگر هر کدام تنها نصیب یک جامعه گردد در بر گیرنده خطر نیست. اما اگر این دو پدیده یعنی ناتوانی و آزار توأم با یکدیگر نصیب یک جامعه شود تبدیل به ریسک یا خطر میشود و یا به عبارت دیگر در این صورت احتمال وقوع یک مصیبت حتمی است. پس با تائید این گفته ها نکات چند در مورد شالوده، چگونگی و راه حل برای ریسک یا خطر در عرصه ریسک دارایی های مالی میپردازیم:

ریسک یا خطر مالی، احتمال اختلاف عاید واقعی سرمایه گذاری از عاید (بازده) مورد

خارجی شده است. به عبارت دیگر ریسک کشوری مبدأ و آغازگر خروج سرمایه گذاری و فرار سرمایه می باشد. کاهش ریسک سیاسی در داخل یک کشور، جریان خروج سرمایه گذاری را کاهش می دهد. در حالیکه افزایش ثبات سیاسی (نقطه مقابل ریسک سیاسی)، ورود سرمایه گذاری را افزایش داده است. به عبارت دیگر، یک تناسب مستقیم بین ریسک سیاسی و سرمایه گذاری موجود است. یعنی کاهش و کم شدن ریسک سیاسی در داخل یک کشور، جریان خروج و فرار سرمایه گذاری را کاهش و به همین شکل افزایش ثبات سیاسی ورود سرمایه گذاری را افزایش می دهد.

بیانید بدانیم که ثبات سیاسی چیست و چه تاثیر بر بازار سرمایه و به خصوص سرمایه گذاری خارجی دارد؟

"ثبات سیاسی ناظر بر روابط متعادل و قانونمند در میان نهادهای سیاسی یک کشور، چشم انداز آرام انتقال قدرت بر اساس چهارچوبهای قانونی، پرنسیپهای قبول شده در یک جامعه و فقدان تنشهای سیاسی و بحرانهای پی در پی حوزه سیاست در یک کشور است."

ثبات سیاسی در یک کشور، در دو بعد تظاهر می یابد:

بُعد اول تظاهر آن در درون یک کشور است. در این حال، ثبات سیاسی، امید و نشاط را در رفتار افراد جامعه شکل می دهد و زمینه ساز شکوفائی استعدادها و بهره گیری جامع و وسیع از منابع در دسترس می گردد. یا به عبارت دیگر، ثبات سیاسی مردم را امیدوار به

آینده بهتر می سازد و اعتمادشان را نسبت به دولت می افزایشد. این امیدواری و اعتماد به آینده و دولت، مردم را تشویق نموده، برعلاوه اینکه در کنار حکومت خود قرار گیرند، آنها را ترغیب کرده تا در همه عرصه ها جد و جهد بیشتر به خرج دهند.

بُعد دوم، تظاهر ثبات سیاسی در خارج از یک کشور است. در واقع، به ثبات سیاسی به عنوان معیار آرامش و امنیت در درون یک کشور توجه می شود و تا زمانی که یک کشور در داخل حوزه سیاست به ثبات نرسد، در خارج نیز نمی تواند به عرصه های بین المللی وارد شود.

به عبارت دیگر، شکل گیری ثبات سیاسی در یک کشور، اشاره چراع سبز به محیط پیرامون برای تعامل است. یعنی ثبات سیاسی باعث تشویق و ترغیب تاجران و سرمایه گذاران (داخلی و خارجی) می شود تا به سرمایه گذاری درین کشور اقدام کنند.

به هر میزان و به هر اندازه که ثبات سیاسی برای ورود یک کشور در نهادهای سیاسی و اقتصادی بین المللی زمینه را مساعد می سازد. به همان اندازه بی ثباتی سیاسی این جریان را متوقف می سازد.

این بدان معنی است که تا وقتی یک کشور در درون خود تنشها و بحرانها را تدبیر نکند و به تعدیل و تنظیم آن نپردازد، در خارج از مرزها نیز مورد پذیرش جامعه بین المللی قرار نمی گیرد.

ارتباط بی ثباتی سیاسی با سرمایه گذاری خارجی و حتی داخلی در دو سطح خورد و کلان قابل تحلیل است.

در چهارچوب تحلیل خورد باید به رهیافت تصمیم گیری (برنامه ریزی و تصمیم گیری) توجه کنیم. رهیافت تصمیم گیری، روشی برای مطالعه ارتباط میان بی ثباتی سیاسی (ریسک سیاسی) و رفتارهای تصمیم گیری برای انجام سرمایه گذاری در کشور بی ثبات است. یعنی در سطح خورد با در نظر داشت ثبات سیاسی یک کشور، به تصمیم و روند تصمیم گیری سرمایه گذاری توجه می کنیم. در چهارچوب این رهیافت به چگونگی تصمیم گیری، راهکارها و طرق سرمایه گذاری خارجی، رفتار سرمایه گذاران و تصمیم آنها توجه می گردد. این رهیافت به ما کمک می کند تا بتوانیم متغیرها و عوامل مختلف و مرتبط در تصمیم گیری سرمایه گذاری خارجی و ارتباط آنها را با یکدیگر درک کنیم.

بر اساس این رهیافت، سرمایه گذار خارجی با آگاهی و مطالعات از جایگاه خود، تصمیم برای سرمایه گذاری می گیرد.

از این رو، سرمایه گذار خارجی با در نظر داشت شرایط محیط سرمایه گذاری، میزان مطلوبیت سرمایه گذاری، و الترناتیف های (بدیل ها) ممکن اقدام به سرمایه گذاری می کند. اگر ساده تر بگویم، سرمایه گذار خارجی شرایط و معیارهای محیط و مکان که در آنجا خواهان سرمایه گذاری است در نظر می گیرد. علاوه بر آن، میزان مطلوبیت و مفاد سرمایه گذاری، الترناتیف ها ممکن و آنچه که مربوط به نوعیت سرمایه گذاری خودش می شود. سنجش کرده و بعداً اقدام به سرمایه گذاری می کند.

در چهارچوب این رهیافت، ما به بررسی محیط روانی سرمایه گذاری توجه می کنیم. محیط روانی، محیط فکری یک تصمیم گیرنده برای سرمایه گذاری در یک محل مشخص است. اساساً محیط روانی یک سرمایه گذار چه داخلی و چه خارجی او را از تفکر به سرمایه گذاری در مکانی که ثبات سیاسی ندارد، منع می کند.

چرا که این سرمایه گذاری هیچ مطلوبیت و مزیتی را برای او به همراه نخواهد داشت و ریسک آن بسیار بالا است.

پس بی ثباتی سیاسی (ریسک سیاسی) در یک کشور، ذهنیت و محیط روانی سرمایه گذاران داخلی یا خارجی را از پرداختن به موضوع سرمایه گذاری باز می دارد. می بینیم که بی ثباتی سیاسی در یک کشور، چه تأثیرات منفی خود را بر ذهنیت و محیط روانی یک سرمایه گذار دارد، این تأثیرات منفی باعث می شود تا سرمایه گذار از سرمایه گذاری و داخل شدن به چنین مکان یا کشوری خود داری نماید.

بنابر این در چهارچوب هیئت تصمیم گیری، بی ثباتی یا ریسک سیاسی ذهنیت سرمایه گذاران را برای سرمایه گذاری در یک کشور منتفی می سازد که پیامد آن، فرار سرمایه های داخلی و عدم سرمایه گذاری سرمایه گذاران خارجی در کشور های بی ثبات است.

در تحلیل کلان، ما با رهیافت سیستم و نظام، سروکار خواهیم داشت. براساس رهیافت سیستمی، به جای پرداختن به محیط روانی سرمایه گذاران، به محیط خارجی یا محیط

عملیاتی سرمایه گذاری توجه می شود. به عبارت دیگر در تحلیل کلان توجه و تمرکز ما بر سیستم عملیاتی، محیط و مکانی است که در آنجا با در نظر داشت قوانین، مقررات، طرز عملهای کار و بار و سرمایه گذاری قرار است سرمایه گذاری صورت گیرد.

در این چهارچوب، محیط سرمایه گذاری به عنوان یک سیستم در نظر گرفته می شود. هر چه این سیستم منظم و سامان یافته تر باشد و هر چه نیروها و عوامل تاثیر گذار بر آن منظم تر باشند، شرایط برای سرمایه گذاری بهتر خواهد گردید.

ریسک یا بی ثباتی سیاسی در درون یک سیستم و نظام، به این مفهوم است که نظم درون سیستم به چالش کشیده شده و متغیرهای موثر در سیستم به تعادل نرسیده اند. این متغیرها که می تواند شرایط سیستماتیک و منظم را برای سرمایه گذاری فراهم کنند قرار ذیل اند:

- * ثبات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی
- * قوانین ورود سرمایه
- * معیارها و استندرد های رفتار با اتباع خارجی
- * سیاستهای مرتبط به بازار
- * موافقت نامه های بین المللی سرمایه گذاری خارجی
- * سیاستهای خصوصی سازی
- * سیاستهای تجارتي
- * سیاستهای مالیاتی
- * قوانین کار

تازمانی که سیاستها و برنامه های یاد شده فوق در درون یک سیستم طراحی و به شکل

مثبت تشکیل نشده باشد، سیستم، توانایی پاسخگویی به سرمایه گذاران، به خصوص سرمایه گذاران خارجی را نخواهد داشت. بدون وجود ثبات سیاسی در یک سیستم، کلیه مجموعه های درون سیستم به عدم تعادل، بحرانهای پی در پی و تنش در کلیه زیر سیستمها دچار خواهند بود.

با درهم ریختگی سیستماتیک یا منظم نبودن سیستم، هیچ سرمایه گذار خارجی و حتی داخلی آماده نیست به سرمایه گذاری در یک کشور بی ثبات دست زند.

سرمایه گذار داخلی یا خارجی در درجه اول به سود کوتاه مدت یا طولی الممدت می اندیشد و هر کشوری که دارای ساختار با ثبات باشد، می تواند این سود را برای او بیشتر تأمین کند.

به هر صورت، بی ثباتی سیاسی سبب می گردد که سرمایه گذاران داخلی، سرمایه خود را در بخش تولید به کار نیندازند و به بخشهای دلالی بکار برده و یا اصولاً سرمایه خود را از کشور خارج کرده، در کشور دیگر سرمایه گذاری کنند.

خلاصه هیچ سرمایه گذار حاضر نیست در کشوری سرمایه گذاری کند که هنوز ثبات سیاسی در آن شکل نگرفته و آینده قدرت در آن مشخص نباشد یا به عبارت دیگر دارای ریسک سیاسی بالا است. ●

احمد قیس "ظاهر"

تصدیقنامه های اشتراک کنندگان کورس CBS

توزیع شد

باین سیستم کاملاً مطمئن انجام میشود. CBS یک سیستم کمپیوتری و محاسوبی است که تمام حسابات بانکی را تنظیم میکند و بیلانس شیت روزمره مرکز و نمایندگی ها را در ختم هر روز نشان میدهد. این سیستم از نگاه امنیتی شبکه فوق العاده محفوظ و مطمئن است. سیستم CBS سه سال قبل در د افغانستان بانک فعال گردید تا حال در ۴۳ نمایندگی در ولایات به شمول شهری خانگه های مرکز عملاً فعالیت میکند و معاملات روز مره شان از همین طریق انجام میشود که این دست آورد بزرگ برای ماست. بناً در آموزش این سیستم تلاش زیادی بخرج بدهید تا خوبتر و بهتر سیستم CBS را فراگیرید و چیزهایی را که فراگرفته اید در ساحه کاری خود بکار ببرید و همچنان برای دیگر

طراب معاون دوم، خانم زرمینه صمدی آمر عمومی منابع بشری، عبدالحسیب احمدزی و تعدادی از مسوولین شعبات و کارمندان د افغانستان بانک تدویر یافت. ابتدا محترم معاون دوم د افغانستان بانک در رابطه به تدویر همچو کورسها گفت:

د افغانستان بانک در مسیر پیشرفت و ترقی خود قرار دارد و سکتوربانکداری با وسایل و سیستم های عصری و مدرن آراسته میگردد. لازم است تا سطح دانش مسلکی خود را نیز مطابق به آن بالا ببریم تا از قافله ترقی عقب نمانده باشیم. امروز در سکتور بانکی از سیستم ها و وسایل پیشرفته دنیا استفاده به عمل میآید از جمله سیستم CBS که فعلاً با این سیستم ما با تمام نمایندگی ها وصل هستیم و امور کاری ما

جهت خدمات بهتر بانکی برای هموطنان، سکتور بانکی افغانستان با گذشت هر روز با سیستم های مدرن و پیشرفته مجهز میگردد و یکی از اهداف عمده د افغانستان بانک بلند بردن ظرفیت کاری و دانش مسلکی کارمندان این سکتور میباشد تا آشنایی بیشتر و بهتر با سیستم های عصری نظام بانکی داشته باشند، به همین منظور تعداد زیادی از کارمندان در داخل و خارج از کشور آموزش دیده اند.

درین اواخر کورس آموزشی سیستم CBS در مرکز آموزش کارمندان د افغانستان بانک به اشتراک تعدادی از کارمندان زونهای هفتگانه د افغانستان بانک تدویر یافت که از جانب تیم کاری CBS آموزش داده شد. در ختم کورس متذکره محفلی به اشتراک محترم الحاج محمد عیسی

میسازد. ما اشتراک کنندگان کورس آموزشی CBS در رابطه به کاربرد و استفاده از این سیستم مسایل زیادی را آموختیم، حالا میتوانیم به صورت درست و مطمئن امور کاری خویش را انجام دهیم، واقعاً سیستم CBS از جمله پروگرام های پیشرفته در جهان میباشد. پیشنهاد میگردد در آینده کورسهای آموزشی را زون ها راه

د افغانستان بانک خیلی ها موثر بوده و کارمندانیکه در این کورسها اشتراک میکنند در بازگشت ساحه کاری خود با تدویر ورکشاپ ها سایر کارمندان را آگاهی بخشند. به نمایندگی از اشتراک کننده گان کورس CBS از هیئت عامل، تیم کاری CBS و سایر دفاتریکه در تدویر این کورس سهیم بودند سپاسگذاریم. ورکشاپ متذکره با کمیت (۲۰) تن برای یکپهفته ادامه یافت. ●

اندازی نمایند تا همه کارمندان از آن استفاده موثر نمایند. همچنان خانم نادیه از جمله کارمندان زون شمال (مزارشریف) گفت: سیستم CBS واقعاً کار ما را سهولت بخشیده در امور کاری ما را کمک می نماید. ما توانستیم در مدت یک هفته آگاهی زیادی در رابطه به کار برد سیستم CBS مطالب زیادی بیاموزیم و در ساحه کاری خود آنرا بکار ببریم و بصورت مطمئن از آن استفاده کنیم. تدویر همچو کورس ها در مراکز زون ها و مرکز

همکاران خود بیاموزانید. همیشه با کارمندان تیم CBS به ارتباط کاری باشید تا به شما در ساحه کاری تان کمک نمایند. تدویر همچو کورس ها نهایت موثر و مفید است آرزومندم از آن استفاده خوبی نموده باشید. به نمایندگی از هیئت عامل د افغانستان بانک برایتان آرزوی موفقیت میکنم. بعداً حبیب الرحمن حبیب عضو تیم CBS و تعدادی از اشتراک کنندگان کورس پیرامون موضوع صحبت نمودند.

بعداً تصدیقنامه های اشتراک کنندگان کورس توسط محترم الحاج محمد عیسی طراب معاون دوم و خانم زرمینه صمدی امر عمومی منابع بشری د افغانستان بانک توزیع شد. در رابط به تدویر همچو کورسها محترم سید احمد کارمند زون جنوب غرب (کندهار) د افغانستان بانک گفت: با اظهار سپاس از هیئت عامل د افغانستان بانک که در قسمت بلند بردن ظرفیت کاری و دانش مسلکی کارمندان امکانات زیادی را فراهم

بیکاری او بیوزلی

تر څنگ یی د هیواد والو د دغه ډول بد مرغیو او ستونزو د زیاتوالی په برخه کی غوڅ رول لوبولی دی. په هیواد کی له پېښو سره د مبارزی د خپلواکی اداری له قوله د افغانستان دولت په دغه هیواد کی له بیوزلو او بیکارو خلکو سره د مرستی په موخه له دونرو او مرستندویو هیوادونو او نړیوال سازمانونو څخه د څلور سوه پنځوسو

بیکارو خلکو د ستونزو اوارولو ته ډیره لږ پاملرنه شوی ده او دوی تل یی له یوی خوا د خوړو او سون مواد د کمښت او د هغو د نرخونو د بی ساری لوړ والی له امله سر ټکوی. د ځینو دخپرو شویو نړیوالو رسنیو له مخی د رپورټونو پر بنسټ، نه ملیونه افغانان خپلی سختی شپي ورځی د فقر تر سری کرښی لاندی تیروی او

سره له دی چی په تیره لس کلنه دوره کی په هیواد کی زیات اقتصادی او علمی پر مختگونه او داسی نوری لاس ته راوړنی منځ ته راغلی دی او د خلکو د ژوند په ټولو اړخونو کی مثبت او ژور خوځښتونه رامنځ ته شوی دی خود اړتیا وړ لومړنیو توکو او داسی نور له بده مرغه د فقر او د بی وزلو او کم عایدو دولتی مامورینو او

میلیونو امریکایي ډالرو غوښتنه کړې او دوی د افغان دولت دغه غوښتنه منلې ده.

د افغانستان دولت غواړي چې د زیاتو اورښتونو له امله د لویو لارو او سړکونو له بندیدو څخه د مخه د هیواد په اکثر ولایتونو کې مستحقو خلکو ته مرستې ورسوي تر څو دا پروګرام له کوم ځنډ سره مخ نشي. او بی وزلي او بیکاره هیواد وال په لا زیاتو انډینسنو کې ډوب نشي.

سر بیره په نړیواله کچه اقتصادي بحران هم لا تر اوسه په بشپړ ډول پای ته ندی رسیدلی، افغانستان په دغه بد حالت کې هم تر ټولو زیانمنونکی هیواد بلل کيږي، ځکه چې افغانستان له یوې خوا درې لسيزه جګړه تیرې کړې او بلی خوا وچکالی او وروستيو سیلاوونو ستر زیان رامنځ ته کړی دی. د هیواد خلک د ژوندانه له نورو ګڼو آسانتیاوو بی برخي خلک په دایمي ډول د خوړو خونديتوب نه لري،

په افغانستان کې نه ملیونه وګړي په فقر کې ژوند کوي، له پنځو څخه تر شپږو ملیونو تنو پورې له بیوزلي څخه په ښکته کچه کې ژوند کوي د دی امکان شته چې دغه شمیر لوړ شي. او د ترلاسه شوي رپورټ له مخې د افغانستان خلک د خپلو عوایدو په سلو کې درې څلوېښت په وچه ډوډي او

جوباتو لګولي ده.

د کرنې په برخه کې د پانګونې کموالی لامل شوی دی چې اوس هم په دی هیواد کې نه ملیونه وګړي په فقر کې ژوند اوزیاتره خلک له بیوزلي څخه په ښکته کچه کې شپي سبا کوي، ځکه چې په افغانستان کې د کرنې په برخه کې په تیرو درېو لسيزو جګړو کې د پانګونې کچه ۴۳ سلنه را ولویدلې ده، دغه ستونزه د ټولني بې وسه کسان، دولتي مامورین، او معیوبین ډیر زیانمنوي.

افغانستان کولاي شي د محصولاتو، زراعتي صنایعو او دغه راز د غذایی مصنویت د ښه والي د ليارې د پام وړ اقتصادي پرمختګ وکړي، په دی برخه کې په هیواد کې د ننه، د کاري فرصتونه برابر شي، د کرنې په بېلابېلو برخو کې پانګه واچول شي، صادرات پراختیا مومي، د بهرنیو هیوادونو له احتیاج څخه د خلاصون لپاره غوره لاره پیداشي.

د همدې امله د افغانستان جمهوري دولت د قزاقستان جمهوریت خصوصي او دولتي سکتورونو ته یې بلنه ورکړه چې په افغانستان کې د مساعدو اقتصادي پوتانسیلونو لکه د کانونو، انرژي او کرکېلې په پاملرنې سره په دغه هیواد کې پانګه واچوي. اوس افغانستان د خپل اقتصاد د اړتیا د

پاره د څو مهمو سکتورونو ودی ته اړ تیا لري لکه د کرنیزو چارو سمبالتیا چې له نیکه مرغه زمونږ هیواد د ډیرو ځمکو خاوند ده او د ځمکو آبادول د کرنیزو حاصلاتوله زیاتوالي سره ډیره مرسته کوي د کرنې چاری په عصری وسایلو تر سره شي، شاپری ځمکی آباد شي. په دی صورت کې افغانستان به له خپلو ځمکو څخه دومره حاصلات تر لاسه کړي چې هیواد به د خوراکی ټوکو له پلوه پر خپلو پښو و دريږي او دا کار د افغانستان د اقتصاد په پیا وړتیا کې ستر رول لري.

بله برخه ترانسپورت دي چې د افغانستان د اقتصاد پر پیاوړتیا کې مهم رول لري ځکه چې له بهرني هیواد وڅخه زمونږ د اړتیا وړ زیاد تر موادو واردیږي. صنعت او کرنه یو له بل سره نږدی اړیکي لري او یو د بل پوره کونکی دي. کانونه د افغانستان د اقتصاد یو ډیر ستر بنسټ دي. د افغانستان ټول کانونه که چیرته تر ګټې اخستې لاندی راشي سمه استفاده تری وشي او افغانستان له هره اړخه به په خپلو پښو و لار، سمسور او ودان شي. ●

عبدالحفیظ شاهین

اخسته: انټرنټ

ویسا ورځپاڼه

انیس ورځپاڼه

تولید ناخالص داخلی

Gross Domestic Product - GDP

یکی از مقیاس های اندازه اقتصاد است که در برگیرنده ارزش مجموعی کالاها و خدمات میباشد که طی یک دوران معین (یکسال) در یک کشور تولید میشود. باید گفت که درین تعریف هدف از کالا و خدمات، آن کالا و خدماتی است که در مرحله اخیر و انتهای تولید قرار دارد و برای تولید و خدمات دیگر از آن استفاده به عمل میآید، میباشد. اگر چه تولید ناخالص داخلی و تولید ناخالص ملی تفاوت کم دارد. در سال ۱۹۸۰ در ایالات متحده امریکا این موضوع تحت نام تولید ناخالص ملی مورد مطالعه قرار گرفت.

قابل تذکر است در میان شاخص های اقتصاد کلان، تولید ناخالص داخلی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. زیرا نه تنها به عنوان مهم ترین شاخص عملکرد اقتصادی در تجزیه، تحلیل ها و ارزیابی ها مورد استفاده قرار می گیرد، بلکه بسیاری از دیگر اقلام کلان اقتصاد محصولات جنبی محاسبه و برآورد آن محسوب می گردند. همچنان تولید ناخالص داخلی را چنین تعریف کرده اند: ارزش پولی کالاها و خدمات نهایی است که طی مدت معین (یکسال) در محدوده جغرافیایی کشور بدون توجه به ملیت افراد تولید شود. طور مثال عواید یک همشهری در تولید ناخالص داخلی محاسبه نمیشود بلکه در تولید ناخالص ملی محسوب میشود و عکس آن عواید شرکت خارجی که در افغانستان فعالیت می کند در تولید ناخالص داخلی محاسبه میشود.

همچنان ارزش پولی محصولات نهایی تولید شده توسط واحدهای اقتصادی داخل کشور در دوره زمانی معین (سالانه یا در هر فصل) را تولید ناخالص داخلی می نامند.

فعالیت بر اساس روش فوق استخراج شده و در نهایت از جمع ارزش افزوده های تمام اقتصاد، تولید ناخالص داخلی بدست می آید. در صورتیکه در یک اقتصاد فرضی، دو نوع کالای نهایی (نان و گوشت) تولید شود، ارزش تولید ناخالص داخلی برابر خواهد بود با ارزش واحد دو محصول مذکور به عباره دیگر اگر در همان اقتصاد فرضی ۱۰۰۰ قرص نان و ۵۰۰ کیلو گوشت به ارزش واحد ۲۰ و ۴۰ افغانی تولید شود، ارزش تولید ناخالص داخلی عبارتست از:

ارزش مرحله قبل اضافه کنیم. طور مثال: نان، در صورتی که ارزش گندم و آرد تولید شده برای تولید یک قرص نان به ترتیب برابر ۱۰ و ۱۵ افغانی بوده و ارزش یک قرص نان نیز ۲۰ افغانی باشد، در آن صورت میزان ارزش جدید ایجاد شده در هر مرحله برابر با ۱۰، $5(15-10)$ و $5(20-15)$ افغانی خواهد بود که جمع آن ۲۰ افغانی و برابر با ارزش محصول نهایی (نان) می باشد. یعنی جمع ارزش های جدید ایجاد شده در هر مرحله، معادل ارزش محصول نهایی

هویداست که هر یک از محصولات تولید شده در اقتصاد به منظور تبدیل به محصول نهایی چندین مرحله را پشت سر میگذارد بطور مثال: نان، به عنوان یک محصول نهایی که مستقیماً به مصرف می رسد، از مراحل ماند تولید گندم و آرد می گذرد. در محصولات پیچیده صنعتی تعداد این مراحل بیشتر است. بهر صورت در سنجش تولید ناخالص داخلی ارزش محصول نهایی (نان) را مورد ارزیابی قرار میدهد، زیرا ارزش آرد در آن مستور است، چنانکه

$40000 = (40 * 500) + (20 * 1000)$ است. مطابق با مثال قبلی، گندم در تولید آرد و آرد در تولید نان مورد استفاده قرار می گیرد که آرد و نان مراحل از تولید هستند. از طرفی به محصولی که خود به منظور تولید محصول دیگر مورد استفاده قرار گرفته و در محصولات تولیدی به طور عموم به مصرف می رسد، تفصیل ارزش و مصرف توسط همان ارزش جدید ایجاد شده یا ارزش افزوده است. به منظور محاسبه تولید ناخالص داخلی ارزش افزوده هر

یا ارزش تولید ناخالص داخلی به قیمت های جاری ۴۰۰۰۰ افغانی می باشد، زیرا قیمت نان و گوشت، قیمت سال جاری است. اگر در سال بعد ۱۰۰۰ قرص نان و ۵۰۰ کیلو گوشت به قیمت های ۲۵ و ۵۰ افغانی تولید شود، ارزش تولید ناخالص داخلی برابر خواهد بود:

$$50000 = (50 * 500) + (25 * 1000)$$

مقدار حاصل شده نسبت به سال پار از رشد

ارزش گندم بطور ضمنی در آرد وجود دارد. اگر ارزش هر یک از این مراحل را جداگانه در تولید ناخالص داخلی محاسبه کنیم در حقیقت ارزش محصولات تولید شده در اقتصاد را بیشتر از میزان واقعی سنجش کرده ایم. به همین دلیل در تعریف بالا بر کلمه نهایی تاکید شده است. در عمل می توان ارزش محصول تولیدی در هر مرحله را محاسبه کرد به شرطیکه در هر مرحله تنها ارزش جدید تولید شده را به

ارزش گندم بطور ضمنی در آرد وجود دارد. اگر ارزش هر یک از این مراحل را جداگانه در تولید ناخالص داخلی محاسبه کنیم در حقیقت ارزش محصولات تولید شده در اقتصاد را بیشتر از میزان واقعی سنجش کرده ایم. به همین دلیل در تعریف بالا بر کلمه نهایی تاکید شده است.

در عمل می توان ارزش محصول تولیدی در هر مرحله را محاسبه کرد به شرطیکه در هر مرحله تنها ارزش جدید تولید شده را به

معادل ۲۵٪ برخوردار می‌باشد. این رشد حاصل افزایش مقدار تولید محصولات نبوده، بلکه حاصل افزایش قیمت محصولات است. اگر بخواهیم اثر افزایش قیمت را از سال بعد حذف کنیم باید مقدار تولید محصولات را در قیمت‌های (سال گذشته) ضرب کنیم. در اینصورت به رقم ۴۰۰۰۰ افغانی می‌رسیم که تولید واقعی اقتصاد ۰٪ رشد داشته یا هیچ رشدی نداشته است. آنچه که در ادبیات اقتصادی به رشد اقتصادی یا رشد تولید ناخالص داخلی موسوم است، بر محاسبات به قیمت‌های ثابت استوار می‌باشد. بنابراین وقتی گفته می‌شود در برنامه پنجساله توسعه اقتصادی رشد متوسط تولید ناخالص داخلی ۸٪ در نظر گرفته شده است منظور رشد ۸٪ بر اساس محاسبات به قیمت‌های ثابت است.

طبق روش محاسبه تولید ناخالص داخلی که توضیح ساده آن ارائه گردید، سیستم تولید گفته می‌شود. در حسابهای بعضی از کشورها تولید (جمع ارزش افزوده‌ها) به عنوان سیستم اصلی محاسبه تولید ناخالص داخلی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

علاوه بر روش و یا سیستم تولید، روش‌های عواید نهایی و سهم عوامل تولید دو سیستم شناخته شده دیگر در برآورد تولید ناخالص داخلی می‌باشند. در روش عواید نهایی، با جمع عواید نهایی واحد‌های اقتصادی، تولید ناخالص داخلی برآورد می‌گردد. در واقع می‌توان فرض کرد که محصولات تولید شده در داخل (تولید ناخالص داخلی) به صورت‌های مختلف به مصرف می‌رسد.

بصورت مشخص، این محصولات یا به مصرف نهایی خانوار و دولت می‌رسد یا سرمایه‌گذاری (ثابت و متحرک) می‌شوند، یا صرف صادرات به دیگر کشورها بر می‌گردند. از آنجا که در مصرف، سرمایه‌گذاری و حتی صادرات، کالاهای وارداتی نیز یافت می‌شود، با کسر کردن مجموع رقم واردات از جمع اقلام مذکور، تولید ناخالص داخلی بدست می‌آید که باید معادل تولید ناخالص داخلی محاسبه شده از سیستم تولید باشد. خلاصه در سیستم مصارف نهایی، تولید ناخالص داخلی از رابطه زیر بدست می‌آید:

تولید ناخالص داخل Y ، مصرف خصوصی CP ، مصرف دول CG ، تشکیل سرمایه ناخالص (سرمایه‌گذاری ناخالص)، صادرات X و واردات M می‌باشد.

$$Y = CP + CG + I + (X - M)$$

باید گفت که تولید ناخالص داخلی بدست آمده از سیستم مصارف نهایی به قیمت بازار بوده و به اندازه خالص مالیات غیرمستقیم با تولید ناخالص داخلی بدست می‌آید متفاوت است. به عباره ساده:

خالص مالیات غیرمستقیم + تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه = تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار اقلامی مانند تولید ناخالص سرانه، تولید (عواید) ناخالص ملی، عواید (خالص) ملی و عواید سرانه از مشتقات تولید ناخالص داخلی می‌باشند که روابط محاسباتی مربوط به هریک:

عواید عوامل تولید از خارج + تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار = تولید

(عواید) ناخالص ملی استهلاک - عواید ناخالص ملی = عواید خالص ملی درین اواخر به مفهوم تولید ناخالص داخلی انتقاداتی وارد است بطور مثال: تولید ناخالص ملی، تولیدی را که در بخش غیر پولی اقتصاد انجام میشود در محاسبه نمی‌گنجانند مانند: امور خانوادگی و کارهای اجتماعی مثل حقوق تقاعد و ناتوانان در چوکات خانواده، تولید خانوادگی و مراحل آن و مبادله که در اقتصاد سیاه و زیر زمینی صورت میگیرد. ارزش این نوع تولید غیر رسمی در برخی از کشورها ۶۰٪ تولید ناخالص ملی محاسبه شده است.

همچنان عملکرد در محاسبه تولید ناخالص ملی در جهت توزیع.

تولید ناخالص، خسارات ساحه تولید بویژه ناشی از مسایل محیط زیست را در محاسبه نمی‌گنجانند این مطلب را از یاد نبریم که تولید ناخالص ملی هنوز شاخص‌های اصلی سلامت اقتصاد ملی است. طبق آمار ارایه شده از جانب صندوق بین‌المللی پول، افغانستان در سال ۲۰۱۰ میلادی ۱۶.۶۳۱ میلیون دالر و طبق آمار بانک جهانی در سال ۲۰۰۹ میلادی ۱۰.۶۲۴ میلیون دالر، و بر اساس تذکر در کتاب حقایق جهان در سال ۲۰۱۰ میلادی ۱۶.۶۳۰ دالر تحریر شده است میتوان گفت که تولید ناخالص ملی هنوز شاخص‌های اصلی در صحت بودن اقتصادهای ملی است. ●

بایانی

ماخذ: فرهنگ اصطلاحات اقتصادی

محاسبه او په اداره کې د محاسب رول

معلوماتي چي عموماً حساب کتاب د ژوند د ژوند په هر ډگر کې ساتل کيږي. د کور د لگښتونو او عوايد څخه نيولې تر لويو کارو بارونو او غټو شرکتونو پوري په هر ځای کې حساب کتاب ساتل يو مهم اصل دی او هر څوک يې مونږ پوهيږو چي په نړۍ کې که چيري هم کارو بار په لويه او يا کوچني کچه کيږي غوره هدف او موخه يې گڼه کول او د دې گټې د کچي لوړول دي. او يا که کومه غير انتفاعي اداره فعاليتونه لري د هغوي په هدف هم په

محصيلينو پاملرنه ډيره کمه وي. دندې ورکونکي او دندې موندونکي دواړو د محاسبې په اړه د بي ارزښتي له ستونزي سره لاس او گيريوان دي. چي د يکار د محاسبې په برخه کې د سياليد زياتيدو او د څرنگوالي د بڼه کيدو مخه ډب کړي ده. خو په حقيقت کې محاسبه يوازي د راکړو و رکړو ثبتولو او ليکلو ته نه وايي بلکې محاسبه په خپل ذات کې په پريکړو او مشري کولو کې ډير زيات رول لري. لکه څنگه چي مونږ او ستاسي ته

هسي خو د محاسبې په لومړنيو کتابونو کې او همدا شان د عامه ذهنت سره سم په اداره کې د محاسب رول ته يوازي د هغه شخص په سترگه کتل کيږي، چي په اداره کې د شويو معاملاتو يا راکړو ورکړو د حساب کتاب ساتلو دنده په غاړه لري او هيڅ ډول ټاکنو کې رول نه لري. په عامه اصطلاح کې محاسب ته د يو منشي په توگه ويل کيږي او دنده يې ډيره عادي او بي ارزښته گڼل کيږي. له همدې امله د محاسبې او د محاسبې اړوندو دندو ته د

نصرالله ڈرانی
د مالی لوی آمریت مرستیال

لږ لگښت سره د خپلو غټو هدفونو تر لاسه کول دي، نو په دې ډول هغوی هم د لگښتونو کمولو ته ډیر زیاته پاملرنه کوی. پس ثابته شوه چې په نړۍ کې شتون لرونکي انتفاعي او یا غیر انتفاعي اداري یا خو د خپلي گټي د زیاتولو په لټه کې وي او یا هم د مصارفو یا لگښتونو د کمولو په لټه کې وي. چې دا په خپله دا خبره خرگندوی چې د عوایدو زیاتول او د لگښتونو کنټرولول د هر ډول گټور (انتفاعي) یا بی گټي (غیر انتفاعي) بوختیا (فعالیت) له پاره ارزښمن اصل دی. همدغه د عوایدو د زیاتولو او لگښتونو د کمولو هڅی پخپله د مالی اداري یا فنانشل مینجمنټ له پاره اړین دی. نو پدی مانا چید محاسب کار یوازی د راکړو درکړو ثبتول نه دی، بلکه محاسبه په خپله د اداري په اړه پریکړو کې ډیر مهم رول لري. چې په دې لیکنه کې به د بهرنیو اړخونو له نظره په اداره کې د محاسبی رول ته کتنه

وکړو.

عموما د میو اداري په مالی حساباتو یک ل اندي بهرنی او گانونه یا اداري د ل چسپی لري.

۱- بانکونه ۲- دولت ۳- نړیوالی مالیاتی اداري ۴- مرسته ورکونکی ۵- پانگوال ۶- سیلان ۷- بهرنی آدیت * بانکونه

د یو انتفاعي، غیر انتفاعي اداري په مالی حسابونو کې بانکونه ځکه د لچسپی لري چې د نوموړی اداري مالی پیاوړتیا د بانکونو پر کړنو او مالی راکړو درکړو باندي نیغ په نیغه اغیزه لري. او دا اغیزه د بانکونو د مالی سر چینو زیاتیدل او کمیدل کیدای شی. او یا نوموړی بانک پور ور کونکی وی نو بیا هم کیدای شی چې بانک و کولای شی د نوموړی اداري د مالی حسابونو په کتلو سره دا خرگنده کړی چې نوموړی اداره څومره توانمندي لري چې د بانک پورونه پر وخت ادا کړی او نوموړی اداري ته نور پور ورکول خطر نلری او یا هم نوموړی کارو بار څومره گټور کارو بار دی

نو یو ښه محاسب د ښه او پر وخت مالی را پورونه له لاری کولای شی له اړوند و بانکونو یا پور ورکونکو سره اړیکه وساتي او د راپور له لاری بانک یا پور ورکونکی دی ته لیوال کړی چې له نوموړی اداري سره معاملی وکړی د نوموړی بانک سره د پور اړوندو خپرو د تر سره کولو پر وخت محاسب یا د محاسبی اړوند کارکونکی

ډیر عمده رول لري. او کولای شی چې د محاسبی د څانگی د کارکونکو په مرسته د خپلی اداري په گټه ښه امتیاز تر لاسه کړی.

* دولت

د دولت بیلابیل اړوند اړگانونه په خپلو ورځنیو کارونو کې د کارو باری غیر انتفاعي ادارو په مالی صورت حسابونو کې دلچسپی لري. د بیلگی په ډول د مالیی وزارت د مالیی د غونډولو په خاطر د نوموړی اداري په مالی حساباتو دلچسپی لري او غواړی دا ځان ته معلومه کړی چې نوموړی اداري پر عایداتو باندي مالیه دولت ته ورکړی ده که یه؟

څومره کارکونکی لري او څومره د مالیی وړ کار کونکی لري؟ د احصی اداره د ملی اقتصاد په اړه د احصی د را غونډولو په موخه د ټولو انتفاعي غیر انتفاعي ادارو په مالی حساباتو کې دلچسپی لري تر څو و کولای شی د مالی حساباتو په مرسته د ملی اقتصاد یو حقیقی انځور خپلو هیواد والو او نړیوالو ته وړ اندي کړی. نور دولتي او کانونه هم د ناظر او ارزونکی په توگه پر ادارو باندي نظر ساتی لکه جواز نامه او نور.

* نړیوال مالیاتی اداري

په نړیواله کچه ځینی اداري لکه نړیوال بانک او د پیسو نړیوال صندوق او ځینی نوری نړیوال مالیاتی اداري شته چید نړیوال مالیاتی سیستم څخه څارنه او لیدنه کوی او د مالیاتی سیستم د سمون له پاره اړوند و

هیوادونو سره په گډه څینی لازم او اړین تصمیمونه نیسی. په دی ډول د هیڅ یو هیواد مالیاتی چارو کی نشی کولای د هیواد د مالی نظام په اړه سمه پریکړه وکړی تر څو د اقتصاد او یا ملی سیستم په اړه یو حقیقی انځور له ځان سره ونلری. د نړیوالو سره د خبرو اترو پر وخت د هغوی د شرطونو د پلي کیدو په اړه باید کورنی حقیقتونه په نظر کی ونیول شی. دا ټول په هیواد کی د مناسب محاسبوی سیستم په شتون کی شونتیا لری.

* تمویلونکی

کله چی کوم هیواد او یا کوم مرسته کونکی ارگان غواړی له یو اداري سره مرسته کړی وی، لومړیتوب یی دا وی چی د هغوی مرستی او یا هم ورکړل شوی پیسی په سم ډول او پر ځای لگیدلی وی. او اغیز متیا / موثریت یی هم زیات وی دا هر څه هغه وخت کولای شو چی په مرسته ورکونکی یا تمویلونکی ارگان ومنو چی مونږ په خپلی اداره کی دننه د پلي کولو د پاره منظم میکانیزم او ورسره څنگ ته پخپلو حسابونو کی شفافیت لرو. د حسابونو د شفافیت له پاره د محاسبی یو بڼه نظام او ورسره په دی برنه کی مسلکی کارکوونکی اړین دی. یو بڼه مالی او محاسبوی سیستم کولای شی د مرسته کوونکو د منلو وړ وگرځی او په دی ډول هغوی په راتلونکی کی مرسته کولو ته و هڅوی.

* بانگوال

بانگوال د پانگی څخه مخکی خپله څیرنه تر سره کوی، او خپله پانگه داسی یو ځای په کار اچوی له کومه ځایه چی دوی ته ډیره او پر وخت گڼه هم لاس ته راشی او ورسره یی پانگه هم خوندي وی. دا هر څه هغه وخت شونتیا لری کله چی یو کار و بار له پوره شفافیت څخه برخمن وی، او پوره شفافیت د محاسبی د یو بڼه سیستم په درلودلو سره رښتینی کیدای شی. د پانگونی په اړه د تصمیم نیولو پر وخت پانگوال ډیر زیات د کارو بار له گټورتیا سره دلچسپی لری. او د گټی او د زیان په اړه د معلومات ورکولو تر ټولو بڼه ځای د محاسبی څانگه او همدا ډول د محاسبی اړوند کارکوونکی دی. د پانگونی یا نه پانگونی په اړه تصمیم پانگوال هغه وخت نیسی چی کله نوموړی د کارو بار پر مالی حساباتو یوه شی. د کارو بارونو اړوند د بازار موندنی، بشری زیرمو د معاشاتو ټاکل او په دی ډول د خپلو اجناسو او یا سوداگریزو توکو د ارزښت د ټاکلو په موخه یوه اداره د تصمیم نیولو پر وخت په اړوندو برخو کی د خپلو سیالانو ستراتیژیو او کړنلارو ته هم د ارزښت په سترگه گوری، او د سیالانو د کړنلارو د په نظر کی نیولو سره خپلی کړنلاری سموی هغه سندونه چی یو سیال د بل سیال په اړه پکی دلچسپی لری په هغو کی مهمه او ارزښتناک برخه د محاسبی او مالی څانگی له خوا چمتو شوی مالی راپور دی. د سیال د مالی راپور له کتلو وروسته سیال کولای

شی چی د خپل رقیب د کارو بار په اړه سم انځور له ځان سره ولری.

* بهرنی آډیټ

د نړی ټولی اعتبار لرونکی اداري د کورنی آډیټ یوه څانگه لری څو په دقیق ډول پر وخت په اداره کی له مالی او اصولی سر غړونو څخه مخه ونیسی. خو سره له دی دا ټولی اداري بهرنی آډیټ یا د پلټونکو ډله استخداموی تر څو هغوی د کارو بار د اداري له خوا ماده شوی مالی راپور وڅیری او نیمگړتیاوی ورته په گوته کړی. همدغه مالی راپور وی چی د بهرنی آډیټ له وړاندیزونو سره یو ځای پورته ذکر شویو بهرنیو مراجعو ته ځی او هغوی د پلټونکی ډلی نظرونو او وړاندیزونو ته په گټو سره د نوموړی اداري په اړه خپل تصمیم نیسی. نو له دی امله دا د محاسبی د څانگی مسوولیت دی چی بهرنیو پلټونکو ته قناعت ورکړی او د راپور په اړه د هغوی هر ډول پوښتنی ته قانع کوونکی ځواب ورکړی تر څو هغوی ټولو ته منل شوی راپور تیار او اړوندو مراجعو ته یی وړاندی کړی.

د پورته ټکو په نظر کی نیولو سره د محاسب او د محاسبی د اړوندو څانگو ارزښت نور هم څرگند پیری، او دا خبره نوره هم په اثبات رسوی چی محاسبه د یو کارو بار یا اداري اصلی سننه جوړوی او کومی اداري چی بڼه محاسبه ولری د هغوی بریالیتوب رښتینی او جوت وی. ●

تاریخچه استندرد در جهان

(بخش دوم)

زندگی بشر از ابتدای خلقت تا کنون بر اساس نورم ها و معیارها به پیش می رود و هر سکتور تولیدی نیاز به نورم ها و معیار های دقیقی دارد تا بر اهمیت آنها در بهبود کیفیت تولید شان توجه نماید. با رعایت و مراعات نورم ها طی تکامل زندگی، علوم و تکنولوژی در جهان امروزی در مورد پیشرفت و ترقی، به پیروزی های بس بزرگ و چشمگیر نایل گردیده اند. میتوان گفت که نورم یا معیار اساس سنجش ها بوده باید طوری تطبیق شود که باعث رشد تولید و کیفیت کالا ها گردد. با سیستم های بین المللی و نورم های ملی، کار گرفتن از وسایل و ابزار مُدرن نتایج خیلی ها خوب بدست خواهد آمد.

چندی قبل طی کنفرانسی پلان استراتژیک اداره مستقل ملی، استندرد افغانستان (انسا) به نشر رسید که دست آورد های آن اداره تو سط محترم پوپلزی پوپل رئیس عمومی اداره (انسا) چنین بر شمرده شد.

– طرح قانون استندرد ملی در او اسط سال ۱۳۸۹ از جانب مقام عالی ریاست جمهوری اسلامی افغانستان تو شیج گردید.

– تشکیل شورای عالی استندرد تحت ریاست محترم معاون دوم ریاست جمهوری اسلامی افغانستان

– ایجاد سیستم های منظم تخنیکی، مالی و اداری

• آغاز تدوین استندرد های ملی در بخش های مختلفی چون: مواد نفتی، مواد ساختمانی، مواد غذایی، مواد دوائی (طبی)،

مواد آرایشی، نساجی، برق و سامان آلات برق و محیط زیست. درین زمینه کمیته های تخنیکي به اشتراك ادارات ذیربط دولتي، سكتور خصوصي، مراجع علمي از جانب شورای عالی استاندارد منظور گردید و بیش از سی استاندارد دیگر در کمیته نهایی که عنقریب جهت کسب منظوری تقدیم خواهد شد. به همین سلسله قرارداد مساعدت اضافه از ۱.۲ میلیون دالر امریکایی جهت تطبیق پروژه تدوین استاندارد های ملی و ارتقای ظرفیت کمیته های تخنیکي با موسسه حرکت به امضا رسیده است که تطبیق آن موفقانه به پیش میرود.

آقای پوپل در قسمت تهیه کود های مواد ساختمانی افزود: آغاز تدوین کود های ساختمانی افغانستان که پروژه متذکره از جانب موسسه حرکت تمویل گردیده و قرار داد مساعدت آن در جون ۲۰۱۰ به ارزش (۲.۱) میلیون دالر امریکایی به امضا رسید که این پروژه برای ۲۸ ماه دوام خواهد نمود. در این پروژه چهار کود ساختمانی شامل: مهندسی، انکشاف شهری، پلها و شاهراه ها، در مطابقت با ویژه گی های جغرافیایی، اقلیمی و اراضی کشور تدوین میگردد.

– کسب عضویت علی البدل سا زمان بین المللی استاندارد ISO و کمیسیون بین المللی الکتروتخنیکي IEC، عضویت در سازمان استاندارد منطقوی جنوب آسیا SARSO و سازمانهای بین المللی مترولوژی نیز می باشد. خوشبختانه اخیراً اداره ملی استاندارد، عضویت سازمان بین المللی اعتبار دهی لابراتوارها (ILAC) را حاصل نموده، در اجلاس سالانه سازمان بین المللی استاندارد به شکل فعال اشتراك داشته و متوقع است در آینده عضویت اصلی این سازمان را نیز حاصل نماید.

رئیس عمومی اداره ملی استاندارد گفت: امضای تفاهمنامه ها با سازمان آزمایش و مواد ایالات متحد امریکا (ASTM)، اداره استاندارد هندوستان (BIS)، انستیتوت تحقیقات صنعتی کشور ایران (ISIR) و اداره استاندارد تاجکستان (TJKSTN)، هدف از تفاهمنامه های متذکره، تقویه روابط و همکاری های متقابل و شریک سازی استاندارد ها و رهنمود های مربوط میباشد، ضمناً تفاهمنامه ها با انستیتوت استاندارد ترکیه (ISE) و سازمان استاندارد کشور مصر (ESO) نیز روی دست میباشد.

محترم پوپل در ادامه صحبتش گفت:

ارتقای ظرفیت کارمندان تخنیکي از طریق تدویر برنامه های کوتاه مدت و میان مدت آموزشی در داخل و خارج از کشور، تدارک یک تعداد تجهیزات لابراتواری جهت افزایش موثریت برنامه تفتیش واردات و سایر موارد به هدف تسریع روند استاندارد سازی و ایجاد دورنمای واضح برای انکشاف زیر بنای کیفیت در کشور، اداره ملی استاندارد پلان استراتیژیک پنج ساله برای سال های ۱۳۹۰-۱۳۹۴ را طرح نمود که جا دارد از کمک تخنیکي دفتر (TAFI)، اداره انکشاف بین المللی ایالات متحده امریکا (USAID) اظهار سپاس نمود که ما را در نهایی سازی سند مذکور و تدویر کنفرانس یاری رسانیدند.

باید گفت: که با وجود دست آورد های چشمگیر اداره انسای کشور که تازه در عرصه استاندارد سازی پا گذاشته است راه بس طولانی در پیش دارد زیرا تا حال موجودیت اداره انسا در بین مردم محسوس نیست. در مارکیت، کالا های خیلی ها بدون کیفیت را می بینیم، واردات مواد نفتی و سوختی، کالاهای تجارتی بدون کیفیت از کشور های

همسایه، ادویه، مواد غذایی و هزاران کالای دیگر حیاتی بدون کیفیت دامنگیر ماست که اداره محترم ملی نورم و استاندارد آنرا بایست در اولویت های وظایف شان قرار دهد و توجه زیادی در استاندارد سازی اجناس بازار مبدول دارد.

در رابطه به نورم و استاندارد محترم عبدالوحدید فروشنده میوه تازه در مارکیت تهیه مسکن کابل چنین میگوید: مارکیت کشور ما از کالا های بدون کیفیت انباشته شده بویژه مواد نفتی، خوراکی، ادویه و ... که زندگی مردم بدان وابسته است. تیل بی کیفیت که گازات مختلف زهری و کشنده را در فضا بخش میکند که این گازات به انسانها، حیوانات، پرندگان حتی نباتات ضرر و خطر حیاتی دارد. همچنان ادویه بدون کیفیت و تاریخ گذشته که زندگی مردم را به خطر مواجه ساخته است، مواد غذایی با کیفیت کم و تاریخ گذشته در همه مارکیت های کشور ما خرید و فروش میگردد.

نماینده گی های اداره ملی نورم و استاندارد باید در همه بنادر فعال باشد تا از ورود کالای های بدون کیفیت جلوگیری نماید و هم میتواند اهداف خود را از طریق رسانه های جمعی به اطلاع مردم برساند تا مردم بدانند که اداره ملی بنام نورم و استاندارد وجود دارد و هم تجار و کسانیکه با مسایل تجاری سر و کار دارند از واردات اجناس بی کیفیت، خود داری نمایند.

بیانی

مجله نورم و استاندارد

اسلامي بانکي سیستم د سودي بانکي سیستم په پرتله غوره دی

په دې کې هیڅ شک نشته چې د اسلام سپیڅلي دین چې د مسلمانانو لپاره څه روا کړي په هغې کې د مسلمانانو لپاره هر ورو کچه ده او د څه نه یې چې مسلمانان منع کړي دي په هغې د مسلمان لپاره هر ورو زیان پروت دی. سود یو د هغه حرامو پدیدو څخه دی چې د اسلام سپیڅلي دین په کلکه سره ترې مسلمانان منع کړي دي او د سود د معاملې کچونوالو ته یې د سختې سزا ورکولو تعلقین کړی دی. په دې ځای کې مونږ دا څپرو چې اسلامي بانکداري د سودي بانکدارۍ په پرتله غوره ده او که یه؟

اسلامي بانک پر سودي بانکونو باندې په لاندې دلایلو سره غوره والی لري: برابروالی، گټورتوب، اقتصادي پیاوړتیا، پرمختګ یا وده، اقتصادیت، اړیکه نیول.

برابروالی: د اسلامي بانکداري بنسټ پر عدل یا برابروالی ولاړ دی او د پیسو ورکونکي (Depositors) او پانګه اچونکي (Investors) تر منځ پوره انصاف مراعاتوي چې ترڅو د دوی ترمنځ کومه ستونزمنه خبره یا شخړه رامنځ ته نه شي یعنې گټه او تاوان یې سره شریک وي. په سودي سیستم کې ظلم دا دی چې پیسې ورکونکي ته ټاکلی سود ورکول کيږي او د اړونده پروژې په گټه پورې څه تړاو نه لري هغه گټه که زیاته وي او که کمه د پیسو ورکونکي لپاره سود ټاکل شوی دی او په ځینو حالاتو کې د پیسو ورکونکي حقیقي گټه د انفلاسیون له امله منفي هم شي یعنې د ورکول شوې گټې د پیسو ارزښت د پخوا په نسبت ډیر کم شیان اخستلای شي. ځکه پدې سره د پیسو د اخستنې قدرت کميږي یعنې پیسې بې قدره او بې ارزښته کيږي. ولې په اسلامي بانکي سیستم کې د دواړو خواوو زیان او گټه په نظر کې نیول کيږي داسې نه کيږي چې د یو زیان دې په بل جزا یا کاملاً ور واچول شي.

گټورتوب: په اسلامي بانکي سیستم کې تمویل (Financing) د کار یا پروژې پر موثریت ولاړ دی. او یوازې هغو پروژو ته پانګه ورکول کيږي کومې چې ډیره گټه ولري ځکه چې بانک په خپله په گټه او تاوان کې شریک دی او که په کوم کار کې گټه ونه شي نو بانک هیڅ شی نه شي ترلاسه کولای او داسې فکر کوي چې باید په هغه ځای کې پانګونه وشي چې پکې دگټې احتمال د نورو په نسبت زیات موجود وي. بالعکس په سودي بانکي سیستم کې بانک د کاروبار له بریالیتوب او گټې سره څه خاصه علاقه نلري د دوی هدف یوازې د خپلو پیسو سره له سوده ترلاسه کول دي. گټه که لږ وشي که ډیره سود ټاکلی دی، او د دې لپاره چې د دی پیسې سره له سوده واپس شي دوی زیات ته گروي اخلي او هغه چاته پور ورکوي کوم چې شتمن وي که څه هم هغه کار یا پروژه د کومې لپاره چې دغه سړي پور اخلي غیر موثره یا بې فایدې وي اوسودي بانک دا هم نه گوري چې نوموړی شخص چې د بانک څخه یې پور اخستی کوم کاروبار پرې کوي ایا د ټولني په گټه که د ټولني په زیان تماميږي او بله دا چې په دې کار سره به د بانک حیثیت ته ضربه ورسري او که نه؟ مطلب دا چې بانک یوازې د

پور اخستونکي (Credit Worthiness) د ضمانت ارزښت ته گوري، د کار له گټورتوب سره یې علاقه نه وي او دلچسپي په کې نه ښيي.

اقتصادي پیاوړتیا: څرنگه چې په اسلامي بانکي سیستم کې پیسې برابر وده (Deposit) او د پیسو په کار اچول (Investment) د گټې او تاوان د شریکولو پر بنسټ ولاړ دي، نو ځکه پورونه (Liability) او شتمنی (Asset) دواړه بدلون منونکي دي او ثابت شکل نه لري چې په دې کې تل تعادل او برابروالی برقرار وي. د دې لپاره چې دا موضوع څرگنده شي یو څه تشریح ته اړتیا لري، مونږ ته دا معلومه ده چې په سودي سیستم کې سود له مخکې ټاکل کيږي او د پیسو کارونکي به هر ورو همغه اندازه گټه ورکوي، نو په ځنې حالاتو کې چې دغه شخص همغه کاروبار یا کمپنی د کومې لپاره یې چې پیسې اخستې دي گټه ونکړي او د پیسو او ورسره د سود د ورکولو وخت راشي، بانک نوموړی شخص مجبوري چې خپل کاروبار او یا کمپنی بنده کړي، سامان یې خرڅ کړي او د هرې لارې څخه چې وي باید پیسې پیدا کړي ترڅو د دوی پیسې ورکړی شي چې په دې وجه په ټولنه

کې بیکاري نوره هم زیاتوي. دا کار د ټولني له پاره د غټ اقتصادي ټکان سبب گوزي او ډیر خلک ترې اغیزمن کيږي سربيره پر دې که چیرې مونږ سودي سیستم په نظر کې ونیسو نو سود په خپله د ناښاتې یو مهم عامل دی او هغه په دې ډول که چیرې په یوه هیواد کې سود کم شي او یا په یوه بانک کې سود کم کړی شي، نو خلک خپلې پیسې له دې بانک څخه بل بانک او یا بل داسې هیواد ته نقلوي چې لوړ سود ورکوي. دغه د پیسو انتقال (Capital Flight) د داخلي اقتصادي سیستم د گلووې او رکود باعث گرځي. له نیکمرغه چې په اسلامي بانکې سیستم کې گټه او تاوان سره شریک دي نو دگټې د نه کېدو په صورت کې بانک ته هیڅ هم نه ورکول کيږي او د هغه سړي کاروبار دوام مومي تر څو گټه وکړي.

اقتصادي پرمختگ (Growth):
اقتصادي پرمختگ هغه وخت ممکن دی چې د نوي تکنالوژي، پرمختللي بشري قوې او یا دکومي بلې وجې په اثر د یوه هیواد وسایل په ښه توگه استعمال شي او تولید زیات شي او په دې کار سره د خلکو د ژوند سطحه لوړيږي.

د نوې او پرمختللي تکنالوژي او د تولید نویو لارو پیدا کول ډیرو تجربو او

زیات لگښت ته اړتیا لري، ورسره د تاوان احتمال هم پکې زیات وي ځکه ځنې وخت نوي ایجاد شوې تکنالوژي او یا تجارتي توکي بازار نلري او یا ښه کارنکوي نو د دغه پورته ذکر شوو دلایلو په وجه صنعت کار دي ته زړه نه ښه کوي چې په دې ډول پروژو باندې پانگه ولگوي ځکه که تاوان هم وشي دی به هر ورو سود او اصل پیسې بانک ته واپس ورکوي. خو څرنگه چې په اسلامي اقتصادي سیستم کې گټه او تاوان شریک دي نو صنعت کار او یا کاروبار کونکي په ډاډه زړه په نویو پروژو باندې پانگه لگوي ځکه د بانک او صنعت کار تر منځ گټه او تاوان دواړه شریک دي.

اړیکه نیول: بله مهمه ځانگړتیا چې د اسلامي بانکداري د پرمختگ اساس جوړوي د امانت ایښودونکو سره د رابطې لرلو او اړیکې ساتلو څخه عبارت دی، دوی د خپل مشتریانو سره د پانگې اچونې پر میدان باندې معامله کوي نه دا چې مخکې له مخکې څخه د سود یوه ټاکلي اندازه تعیین کړي. دوی د امانت ایښودونکو پیسې په ښه فایده لرونکي پروژو باندې سرمایه گذاری کوي د یو ښه استراتیژیک تحلیل څخه وروسته د دې لپاره چې خپل امانت ایښودونکو ته ښه گټه بیرته ورکړي. بل دا چې اسلامي بانک هغه

خندونه اوستونزې د هغو خلکو ترمنځ چې سپماکوي او هغو خلکو تر منځ چې پانگه اچونه کوي ختموي او دوی حقيقي بازار ته نژدې کوي. د اسلامي بانکونو د منځگړیتوب فطرت نسبت مروجو بانکونو سره فرق لري او حقيقي بازار او په هغه کې پرمختیایي تغیر سره هم غبري دي او د وخت په تیریدلو سره اسلامي بانکونه د عصري تکنالوژي سره ځانونه عیاروي. اوسمهال په افغانستان کې نژدې ۱۷ خصوصي بانکونه فعالیت لري چې تر ډیره بریده یا په بشپړه توگه او یا هم په جزبي ډول د سود په لعنت کې بوخت دي. که چیرته زمونږه دولت داسې گام پورته کړي چې ورسره یوخالص اسلامي بانکي سیستم رامنځته کړي نو ان شا الله چې زمونږه ملي اقتصاد به ډیر ژر پیاوړتیا ترلاسه کړي او هغه بحرانونه چې په سودي بانکې سیستم کې راځي ترینه به خوندي وي او پرته دکوم شک څخه که چیرته په رښتیا هم د اسلامي بانکداري اصول او پرنسیپونه عملي شي نو بانکې سکتور به په هیواد کې په رښتیا سره ډیر زرغون او پیاوړی شي. •

تاج محمد تمکین

د افغانستان بانک دخیخ زون

اقتصادپوه

امید واری ها به آینده افغانستان شکوفا

که از تراکم نفوس و اعمار ساختمان های خود سر جلوگیری بعمل می آید و با تکمیل شدن کار این جاده، فشار وسایط ترانسپورتی و تراکم آن و گسترش دود ناشی از آن در شهر کابل که از هر نگاه به سلامتی شهروندان کابل مفید تمام می گردد کاهش می یابد. در ساحة باغدره سولانک ولسوالی نجراب و لایت کاپیسا که در تنگی در یاهای پنجشیر، غوربند، شتل و نجراب قرار دارد بخاطر اعمار بند برق، سروی مقدماتی آن تکمیل گردیده که به ۷۰۰ میلیون دالر مصرف نیاز دارد.

امید واری ها در عرصه معادن معدن حاجی گنگ در چهار بخش خود حدود دو میلیارد تن آهن دارد، جهت استخراج آن چندین شرکت عمده پیشنهاد خود را به وزارت معادن افغانستان ارائه نموده اند. که عبارت از شرکت هندی بنام (SAIL)، شرکت امریکایی بنام (ACATCO LLC)، شرکت های ایرانی بنام (بهین صنعت دنیا) و شرکت (آهن گل گوهر)، شرکت کانادایی (کیلو گلدمایر) و شرکت هندی دیگر بنام (Alloys Ispat Corporate) بوده و مقام های افغانستان ظرف ۴۵ روز بررسی و ارزیابی نتیجه این پیشنهاد ها را اعلان خواهد

درین اواخر رسانه ها در مورد پیشرفت های اقتصادی افغانستان گزارش هایی را به نشر می رسانند که در صورت تطبیق آن مردم افغانستان را به آینده شان امید وار می سازد از جمله می توان در مورد پیشرفت هایی چون: احداث سرک بزرگ و ترانزیتی کابل و جبل السراج که چندین سال قبل باز سازی و نو سازی گردیده است یاد آوری نمود، این جاده، کابل را به ولایات جنوبی، شرقی و حتی از نظر تجارتي، کشور های هند و پاکستان را به ۹ ولایت شمال کشور و از آن طریق به آسیای میانه وصل می نماید.

درین مسیر چندین ولسوالی حاصل خیز وجود دارد که با استفاده ازین جاده ها دهاقین میتوانند محصولات زراعتی شان را به اسرع وقت به بازار عرضه نمایند و زمینه اشتغال با ایجاد تانکهای تیل، هتل ها، رستوران ها، مراکز پروسس میوه، ساختن شهرک ها، مراکز تجارتي، پروسس میوه ها، ایجاد فارم های زنبور داری، مرغداری، باغداری و ... برای مردم مهیا گردد.

با عملی شدن آن، شهرک های بزرگ در شمال کشور خواهیم داشت

انواع فابریکه ها مخصوصاً کار خانه ذوب آهن نام برد. قرار معلومات مسئولین معدن در سال ۱۳۴۵ معدن ذغال سنگ دره صوف توسط افراد محلی کشف گردید و بر اساس سروی متخصصین کشور آلمان و روسیه در سال ۱۳۴۶ از موجودیت بیشتر از ۱۵۰ میلیون تن زغال درین معدن خبر داده شد، فعلاً روزانه در حدود ۲۴۰۰ تن زغال سنگ به شکل غیر فنی از ۲۷۰ تونل که توسط مردم ساخته شده است استخراج می گردد که زغال سنگ این معدن به شکل جامد استخراج و از بهترین نوع ذغال سنگ کشور بشمار می رود که یک کیلو گرام آن بین ۸۰۰۰ الی ۸۵۰۰ کالوری حرارت تولید می کند، زغال سنگ این معدن بر علاوه اینکه در اکثر ولایات افغانستان از آن به اشکال مختلف استفاده میگردد به کشور پاکستان نیز صادر می شود که از آن در فابریکه ها و کارخانجات استفاده بعمل می آید. معدن زغال سنگ به شکل سلسله وار در طبقات مختلف کوه ها از بدخشان، تخار، بغلان، بامیان، سمنگان، سرپل شروع الی معدن سبزک هرات امتداد دارد، در صورتیکه به شکل فنی از آن استفاده بعمل آید تمام ضرورت های مردم افغانستان را تکافو می نماید. ●

مطیع الله طاهری

کرد، گمان می رود که شرکت هندی (SAIL) برنده اعلان شود. همچنان چین اعلان کرده است که در میدان نفتی شمال در بخش تصفیه خانه نفت یا پالایشگاه سرمایه گذاری میکند، این دومین سرمایه گذاری چین در افغانستان میباشد. کار ایجاد اولین دستگاه تولید گاز مخصوص (فشرده) در ولایت جوزجان آغاز شد، این دستگاه به عنوان اولین استیشن مرکزی تولید گاز فشرده سی-ان-جی ظرف چهار ماه آینده توسط یک شرکت سنگاپوری به پایه اكمال می رسد، با فعالیت این دستگاه با تغییر سیستم سوخت در وسایل نقلیه تیز رفتار و جنراتورها و ... بخاطر حفظ محیط زیست بهتر و شیوه کمک مناسب برای اقتصاد مردم مورد استفاده قرار میگیرد، ممکن به زود ترین فرصت این مرکز در سایر ولایات نیز فعال شود. امیدواری ها در عرصه پروژه های عام المنفعه قرار است ۳۵ پروژه عام المنفعه به مصرف ۱۸ میلیون دالر امریکایی توسط کشور ترکیه در سه ولایت شمال کشور اعم از ولایت جوزجان، فاریاب و سرپل توسط نیروهای پی-آر-تی کشور ترکیه عملی گردد. امید واری ها در عرصه مواد محروقاتی و مواد اولیه مورد ضرورت مردم باید یاد آور شد که امید واری هایی در عرصه مواد محروقاتی وجود دارد که از جمله میتوان از استخراج معادن ذغال سنگ در افغانستان نام برد که از آن میتوان در تسخین منازل در فصل زمستان، داشها ی خشت پزی و

قیمت چیست و چگونه بوجود می آید؟

مانند: قیمت فروش، قیمت نسبی، قیمت حمایتی، قیمت ساحوی، قیمت اعلان شده و ... باید گفت که قیمت در بازار بوسیله عرضه و تقاضا تعیین میشود. الفرد مارشل اقتصاد دان انگلسی عرضه و تقاضا را مثل دو تیغه قیچی دانسته و معتقد است عرضه و تقاضا مانند دو تیغه قیچی یکی به کمک دیگر قیمت ها را در بازار تعیین میکند. عرضه منعکس کننده شرایط کمایی (نفع) و تقاضا نیازها و خواست افراد را بیان میکند. اگر کالاها کمیاب باشد ولی کسی تمایلی برای بدست آوردن آن نداشته باشد واضح است که آن کالا قیمتی

طراحی محصول، تولید، تبلیغات، اطلاع رسانی، توزیع و مانند آن همه مصارف بوده و برای آنها پول صرف میشود. به نوعی میتوان تمام تلاش های انجام شده روی محصول را تا لحظه خرید توسط مشتری به قیمت آن وابسته دانست. اقتصاد دانان قیمت را چنین تعریف نموده اند: ارزش مبادله ای کالا و خدمات که به وسیله پول بیان میشود. در بازار معیار اندازه گیری ارزش است که در وضعیت تعادلی از برخورد عرضه و تقاضا، قیمت تعیین میشود که به این قیمت، قیمت تعادلی گفته میشود. همینطور قیمت ها سنجش های جدا گانه دارد

در شرایط کنونی قیمت مسله یی است که همه بدان فکر میکنند، اعم از مصرف کننده گان، تولید کنندگان و توزیع کنندگان به صورت روزانه با قیمت کالاها و خدمات گوناگونی مواجه اند، تغییرات فعلی آن را با گذشته مقایسه و حتی پیش بینی هایی در مورد آینده آن انجام میدهیم و در شرایطی این پیش بینی ها را معیار اساسی مصرف خویش قرار دهیم ولی آیا شما تا به حال به این سوال فکر کرده اید که قیمت چیست و چطور تعیین میگردد. از نظر بازاریابی قیمت گذاری تنها فعالیت نفع آور اقتصادی است. فعالیت هایی مانند:

نمی باشد. از جانب دیگر اگر کالایی مورد تقاضا واقع شود و به واقعیت در دسترس قرار داشته باشد پس قیمت ندارد و صفر می باشد. پس معلوم است که قیمت را تقاضا و عرضه تعیین میکند. یعنی عرضه و تقاضا عوامل تعیین کننده قیمت کالا هاست. به همین منظور برای اطلاع از چگونگی وضعیت بازار در قدم نخست تقاضا و عرضه را بشناسیم.

تقاضا به نیاز هایی اطلاق میشود که قابل بر آورده شدن هستند. تقاضا برای یک کالا عبارت است از مقداری از کالا که خریداران در مدت زمانی مشخص با قیمت های مختلف راضی به خرید آن هستند، مانند تقاضا برای گوشت به مقدار گوشتی اطلاق میشود که افراد حاضر اند به قیمت های مختلف آنرا خریداری نمایند. رابطه بین تقاضا و قیمت معکوس است.

تقاضای موثر: نوعی تقاضا است که برای محصول با قدرت خرید آن همراه باشد و به عباره دیگر تقاضا حالت ذهنی ندارد، بلکه تقاضا کننده میتواند با عواید خود تقاضای خود را به تقاضای فزینی و موثر تبدیل کند، در اقتصاد زمانی که صحبت از تقاضا به میان می آید، منظور تقاضای موثر است.

عرضه: عرضه کالا یا خدمت، مقابری از کالا یا خدمتی است که عرضه کنندگان در مدت زمانی مشخص راضی به ارایه و فروش آن هستند، مانند: عرضه محصولات زراعتی از طرف عرضه کنندگان به قیمت های مختلف، طوری که در حالت طبیعی با کاهش قیمت، عرضه کنندگان محصول کمتر با افزایش قیمت محصول بیشتری را برای فروش ارایه خواهند کرد.

همچنان اینرا باید دریابیم که کمترین، بیشترین و بهترین قیمت محصولات بر اساس چه تعیین میگردد؟

بطور کلی سیستم های قیمت گذاری را به دو

دسته تقسیم نموده اند:

- قیمت گذاری بر اساس مصارف

- قیمت گذاری بر اساس ارزش

ارزش عبارت از: مقداری از یک مال که با مال دیگر مبادله میشود. از یاد نبریم که ارزش کالا با پول بیان میشود. تعدادی ارزش را بنابر مقدار مواد، انرژی و کاریکه بدان مصرف شده سنجش میکنند.

در سیستم قیمت گذاری بر اساس مصارف باید، مصرف تمام شد محصول را محاسبه کرد و نفع ثابتی را برای آن در نظر گرفت معمولاً این نفع را بصورت فیصدی بر اساس پرنسپ های بازار تعیین میکنند. مصرف تمام شد محصول از جمع مصارف متغیر تولید حاصل میشود. مصارف متغیر تولید آن است که به تعداد محصول تولید بستگی دارد. مانند مصرف مواد اولیه، برق، آب، گاز و ... که در تولید کالا ها استفاده میشود. در برابر مصارف متغیر، مصارف ثابت تولید قرار میگیرد. این مصارف به مقدار محصول بستگی نداشته و در طول یک یا چند دوره تولید ثابت هستند، مانند: مصرف زمین، خرید کارخانه و ... بنا بر این نکته کلیدی در استفاده از این سیستم قیمت گذاری و استفاده از سیستم حسابداری بر مبنای قیمت تمام شد محصول است، در غیر آن هر گونه محاسبه غیر واقعی بوده و ممکن است به ضرر فروشنده به طور مستقیم شرایط محیط را مد نظر قرار نمی دهد و توجه به مسایل درونی شرکت میباشد. هر چند می توان گفت که با لآخره شرایط محیطی در قیمت مواد اولیه خریداری شده دخیل است و فروشندگان توجه زیاد به محیط نمی کنند بلکه به تغییرات شرایط اقتصادی، اجتماعی، قدرت مشتریان و رقبای خود هستند. همچنان بسیاری از رقا در بازار به جنگ قیمت می پردازند که بدان قیمت گذاری تهاجمی اطلاق میشود. قیمت را بر اساس مواضع رقیب در

بازار تعیین میکنند. در این مورد میتوان بازار آب معدنی را مثال آورد: در بازار آب معدنی شرکتی با شهرت عالی بر سر زبانهاست هر گاه رقیب عمده آب معدنی شرکت دیگری باشد میتوان برای نفوذ در بازار ۲۰٪ قیمت خود را کاهش بدهد که به این نوع قیمت گذاری، تاکتیک حمله می گویند. شرکت اولی به علت اینکه ۷۵٪ از بازار را در اختیار دارد مقابله به مثل نمیکند چرا که ضرر هنگفتی را متقبل میشود. ولی شرکت دومی به علت در اختیار داشتن ۲۵٪ بازار از کاهش قیمت به همان اندازه ۲۵٪ ضرر خواهد کرد. در قیمت گذاری تهاجمی رقیب به سیستم های دیگری روی می آورد. اگر به مواضع قدرت رقیب حمله شود و عکس العمل رقیب کم باشد. رقیب هم به مواضع شما حمله میکند با توجه به این که قدرت رقیب زیاد است.

به طور کلی قیمت گذاری تهاجمی یعنی حمله قیمتی به مواضع قوی و یا ضعیف رقیب که به طور کلی باید از آن دوری کرد، چرا که از لحاظ زمان فقط به نفع مصرف کننده خواهد بود.

قانونیکه میگوید با فرض ثابت بودن سایر شرایط، هر چه قیمت کالا ها پایین تر باشد مردم بیشتر خرید میکنند و هر چه قیمت ها بالاتر باشد مقدار خرید آنها کمتر خواهد بود. یکی از نکات بسیار مهم و با اهمیت این است که این قیمت ها نسبی هستند که انتخاب ها را شکل میدهد نه قیمت های مطلق و دائمی را. ●

بایانی

مأخذ: فرهنگ اصطلاحات اقتصادی

بانک انکشاف افریقا

Bank of Africa Development (B.A.D)

این بانک عبارت از یک سازمان کاملاً منطوقوی افریقایی است. بعد از استقلال بسیاری از کشور های این قاره تصمیم اتخاذ شد تا سازمانی را ایجاد نمایند که بتواند به رشد اقتصادی و هماهنگ ساختن سیاست های اقتصادی کشور های افریقایی دست یابد، این مفکوره در جلسات کمیسیون اقتصادی سازمان ملل متحد برای قاره افریقا مطرح گردید. کمیسیون در سال ۱۹۶۲ کارشناسانی را توظیف نمود تا پیرامون تصمیم فوق غور و بررسی نمایند که آن سازمان در سال ۱۹۶۳ طرح ایجاد بانک انکشاف افریقا را به تصویب رسانید. در ابتدا اعضای کمیسیون اقتصادی ملل متحد برای افریقا که تعداد شان به ۲۳ کشور میرسید، عضو این سازمان گردیدند. در سال ۱۹۶۶ این بانک عملیات پولی و مالی خویش را آغاز کرد، در همین سال تعداد اعضای بانک انکشاف افریقایی به بیش از ۵۰ کشور رسید، مرکز اصلی بانک شهر ابیجان مرکز ساحل عاج میباشد. جمهوری ساحل عاج یکی از کشورهای غرب افریقا است. این کشور در جوار خلیج گینه قرار دارد که در جنگ های داخلی ۲۰۰۲ ضربه اقتصادی زیادی را متحمل شد، مردم این کشور اکثراً زراعت پیشه هستند و از سال ۱۹۸۸ پایتخت آن ابیجان است. تولید ناخالص این کشور ۲۲.۸۶ میلیارد دالر امریکایی میباشد، نفوس آن زیاد تر از ۱۸ میلیون است که ۶۷٪ زراعت پیشه هستند. نرخ بیکاری ۴۰ الی ۵۰٪ بوده که ۴۲٪ مردم زیر خط فقر زندگی میکنند و واحد پولی آن فرانک است.

باید گفت درین سازمان هر کشور عضو، دارای حداقل ۶۲۵ سهم میباشد، بزرگترین سهم داران درین سازمان یا نهاد مالی عبارت اند از: نایجیریا، لیبیا، مصر، زایر، مراکش و ساحل عاج است.

این بانک مانند سایر نهاد های مالی اهداف مشخص خود را تعقیب می نماید.

– کمک به منظور رشد اقتصادی کشور های عضو

– تمویل پروگرام های منظم انکشافی

– تشویق و توسعه سرمایه گذاری خصوصی و دولتی

سرمایه ابتدایی بانک انکشاف افریقایی به ۲۵۰ واحد حسابی آن میرسد. در پانزدهمین جلسه شورای رهبری بانک انکشاف افریقایی تصمیم در مورد جلب و جذب اعضای جدید غیر منطوقوی اتخاذ گردید و این تصمیم زیاد تر روی تمویل بیشتر و جلب کمک های فنی کشور های پیشرفته صنعتی بود. در حال حاضر ۲.۳ حصه آن مربوط به کشور های غیر منطوقوی که تعداد شان به ۱۷ میرسد تعلق دارد. با وجود داخل شدن اعضای غیر منطوقوی در آن، بانک مذکور از کرکتر اصلی که همانا کرکتر افریقایی است خارج نشد و رئیس این بانک برای همیشه از کشور های افریقایی تعیین میگردد.

کشور های غیر منطوقوی مطابق اساسنامه بانک هیچگاه سیاست بانک را تحت تاثیر نظریات خود قرار نمی دهند. کریدت های داده شده بانک از ۱۰ – ۱۸ سال را در بر میگیرد که از آن جمله ۳ – ۵ سال آن دوره تسهیلات است و گیرنده مکلفیت باز پرداخت را درین دوره ندارد.

بزرگترین ارگان رهبری بانک انکشاف افریقایی را شورای رهبری آن تشکیل میدهد که از هر کشور یک تن عضو دارد. شورای مسوولین اجراییوی متشکل از ۱۸ عضو اند که ۱۲ عضو آن از کشورهای افریقایی و ۱۶ عضو دیگر آن از کشورهای غیر افریقایی میباشد.

طوریکه گفته شد کرکتر افریقایی این بانک تا هنوز باقی است ولی نباید فراموش کرد که کشورهای غیر منطوقوی در تلاش بودند تا در جلسات مسوولین اجراییوی، نفوذ خویش را داشته باشند آنها از طریق اختلافات بین اعضا موفق به ایجاد گروه ها گردیده اند که این امر خود اتحاد کشورهای منطوقوی را از هم گسسته است. ●

بایانی

ماخذ: موسسات مالی و پولی قاره افریقا

فرا رسیدن زمستان و صعود قیم
مواد سوخت

BANK

DA AFGHANISTAN BANK

FIFTY THREE ISSUE

FIFTH YEAR

NOVEMBER

2011

www.centralbank.gov.af